

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

ปัจจุบันเกมคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบด้านลบต่อสังคมค่อนข้างมาก เนื่องจากเกมคอมพิวเตอร์บางเกมมีเนื้อหาของความรุนแรงและสิ่งที่ไม่เหมาะสมสำหรับผู้บริโภค โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ซึ่งหลายประเทศต่างมีมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลอย่างจริงจังรวมทั้งประเทศไทย ในบทนี้จึงทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยและต่างประเทศ

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ ที่เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ควบคุมธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์โดยตรง เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 อีกทั้งกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 เป็นต้น รวมทั้งกฎกระทรวงต่างๆ และหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลและรับผิดชอบควบคุมการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ เช่น สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น

3.1.1 มาตรการทางกฎหมายในการจำกัดความหมายของคำว่าเกมคอมพิวเตอร์และวีดิทัศน์

ในการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ มีความจำเป็นจะต้องทราบความหมายของคำว่า “เกมคอมพิวเตอร์” และ “วีดิทัศน์” เพื่อทราบถึงคำจำกัดความของคำดังกล่าว

3.1.1.1 ความหมายของคำว่า “เกมคอมพิวเตอร์”

การควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองและให้เสรีภาพแก่ผู้บริโภค โดยเฉพาะผู้บริโภคซึ่งเป็นเด็กและเยาวชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบและเข้าใจความหมายของคำว่า “เกมคอมพิวเตอร์” ซึ่งหากไม่ทราบและเข้าใจแล้วอาจทำให้เกิดปัญหาต่อไปว่าสิ่งใดคือเกมคอมพิวเตอร์ที่ต้องการจะควบคุมและกำกับดูแล ก่อให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ทั่วถึงและขาดประสิทธิภาพ

ปัจจุบันเนื่องจากคำว่า “เกมคอมพิวเตอร์” เป็นคำที่มาจาก คำว่า “Computer Game” ในภาษาอังกฤษ จึงทำให้คำดังกล่าวไม่มีนิยามความหมายที่ชัดเจนเป็นการทั่วไปแต่อย่างใด แต่นิยมเรียกสั้นๆ ว่า “เกม” ส่วนคำว่า “เกม” นั้น เป็นคนละคำกับคำว่าเกมคอมพิวเตอร์ในภาษาอังกฤษ และเป็นที่ยึดของคนไทยคือ “การเล่น” ฉะนั้น จึงต้องศึกษาความหมายของคำว่า “เกม” และคำว่า “คอมพิวเตอร์” ในความหมายที่แตกต่างกันเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำว่า “เกม” หรือ “เกมคอมพิวเตอร์” ในวิทยานิพนธ์นี้ โดยจะกล่าวถึงความหมายของคำว่า “เกม” ก่อนเป็นลำดับแรก

คำว่า “เกม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายความว่า น. การแข่งขันที่มีกติกากำหนด เช่น เกมกีฬา การเล่นเพื่อความสนุก เช่น เกมคอมพิวเตอร์ การแสดงเพื่อสาธิตกิจกรรม เช่น เกมการบริหาร โดยปริยายหมายถึงการแสดงที่ใช้กลวิธีหรือเล่ห์เหลี่ยมเพื่อหักล้างกัน เช่น เกมการเมือง ลักษณะนามเรียกการแข่งขันหรือการเล่นที่จบลงด้วยการแพ้ชนะกันครั้งหนึ่งๆ เช่น เล่นแบดมินตัน 3 เกม (อ. game)¹

คำว่า “เกม” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีความหมายตรงกับคำว่า “Game” ในภาษาอังกฤษซึ่งมีความหมายว่า การกีฬา การเล่น การละเล่น การหยอกเล่น, การสนุกสนาน การแข่งขัน รอบหนึ่ง เกมหนึ่ง ครั้งหนึ่ง แด้มหรือคะแนนที่ได้ เครื่องมือที่ใช้เล่น (เช่น ไพ่ หมากรุก) กลเม็ด กลวิธี สิ่งที่ย้ายเกมที่ต้องอาศัยความชำนาญ ความอดทนหรืออื่นๆ เนื้อสัตว์ที่ล่ามา สิ่งที่ตามล่า²

คำว่า “คอมพิวเตอร์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายความว่า น. เครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติ ทำหน้าที่เหมือนสมองกล ใช้สำหรับแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งที่ง่ายและซับซ้อน โดยวิธีทางคณิตศาสตร์ (อ. computer)³

คำว่า “คอมพิวเตอร์” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีความหมายตรงกับคำว่า “Computer” ในภาษาอังกฤษซึ่งมีความหมายว่า n. electronic device used for quickly solving problems in mathematics เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องคำนวณ ผู้คำนวณ⁴

คำว่า “เกมคอมพิวเตอร์” จึงเป็นการนำเอาคำว่า “เกม” และ คำว่า “คอมพิวเตอร์” รวมกันเป็นคำใหม่และเรียกการเล่นที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ว่าเกมคอมพิวเตอร์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติแห่งเครื่องรัฐออسترเลียว่าด้วยการจำแนกหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์และ

¹ ราชบัณฑิตยสถาน ก เล่มเดิม. หน้า 139.

² วิทย์ เทียงบุรณธรรม. (2545). พจนานุกรมอังกฤษ-อังกฤษ-ไทย. หน้า 308.

³ ราชบัณฑิตยสถาน ก เล่มเดิม. หน้า 237.

⁴ วิทย์ เทียงบุรณธรรม. เล่มเดิม. หน้า 133.

เกมคอมพิวเตอร์ 1995 (Commonwealth of Australia Consolidated Acts: Classification (Publications, Films, and computer games) Act 1995 ได้ให้ความหมายของคำว่า “Computer Game” ไว้ว่า A computer game is a computer program and any associated data capable of generating a display on a computer monitor television screen liquid crystal display or similar medium that allows the playing of an interactive game.⁵

แปลได้ว่า เกมคอมพิวเตอร์ คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์และสิ่งใดๆ ก็ตามซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่สามารถทำให้เกิดการแสดงผลบนจอคอมพิวเตอร์ จอโทรทัศน์ จอภาพผลึกเหลว หรือสื่อทำนองเดียวกันที่ทำให้การเล่นเกมนี้อาศัยการโต้ตอบระหว่างตัวเกมกับผู้เล่น

ทั้งนี้ผู้ให้คำจำกัดความของเกมคอมพิวเตอร์ว่า “เกมคอมพิวเตอร์” หมายถึงการเล่นเกมนี้อาศัยคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือ ซึ่งการเล่นเกมนี้อาศัยการควบคุมการเล่นโดยการใช้คันโยก (Joystick) หรือใช้แป้นพิมพ์ (Keyboard)⁶

เมื่อพิจารณาจากความหมายของคำว่า “เกม” และคำว่า “คอมพิวเตอร์” โดยนำคำทั้งสองมารวมกันสรุปได้ว่า “เกมคอมพิวเตอร์” หมายความว่า การละเล่นหรือการแข่งขันที่มีกติกากำหนดเพื่อความบันเทิง ซึ่งต้องใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์แบบอัตโนมัติทำหน้าที่เหมือนสมองกลในการเล่น

3.1.1.2 ความหมายของคำว่า “วิดิทัศน์”

การควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงความหมายที่แท้จริงของคำว่า “วิดิทัศน์” เพื่อความเข้าใจในความหมายที่แท้จริงและนำไปสู่การใช้ถ้อยคำอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพส่งผลให้กฎหมายมีสภาพบังคับครอบคลุมอย่างทั่วถึง

1) ความหมายทั่วไป

คำว่า “วิดิทัศน์” นั้น วิดิ เป็นคำที่มาจากคำในภาษาบาลี คือ วิตติ แปลว่า ความยินดี หรือความสบาย⁷ ส่วนคำว่า “ทัศน์” หรือ “ทัศน์ะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายความว่า น. ความเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดง

⁵ Commonwealth of Australia Consolidated Acts: Classification (Publications, Films, and computer games) Act 1995, Section 5A. Retrieved April 7, 2009, from http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/sinodisp/au/legis/cth/consol_act/cfacga1995489/s5a.html?query=computer%20game.

⁶ เกษม ชนะวงศ์ และ บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร. (2547). คำศัพท์คอมพิวเตอร์. สืบค้นเมื่อ 13 ตุลาคม 2552, จาก <http://kanid.com/comcabulary.php?Page=4>.

⁷ สนั่น ปัทมะทิน. (2535). ภาษาไทยที่สื่อมวลชนอาจใช้พลาด. หน้า 11.

ทรสนะ ก็ใช้ (ป. ทสฺน; ส. ทฺรสน)⁸ ฉะนั้น คำว่า “วีดิทัศน์” จึงอาจหมายถึงสิ่งที่เห็นหรือการแสดงที่เห็นแล้ว ก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน สบายใจ

คำว่า “วีดิทัศน์” ตามศัพท์คอมพิวเตอร์ฉบับราชบัณฑิตยสถานหมายความว่า วีดิโอ หรือ Video⁹ ซึ่งคำว่า “วีดิโอ” ตรงกับคำว่า “Video” ในภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความหมายว่า n. television especially television pictures as distinct from sound, of television, esp., of the picture, portion of a television broadcast. ภาพโทรทัศน์ โทรทัศน์ -adj. เกี่ยวกับโทรทัศน์ เกี่ยวกับภาพโทรทัศน์¹⁰

ดังนั้น คำว่า “วีดิทัศน์” จึงไม่มีนิยามความหมายที่ชัดเจนเป็นการทั่วไป แต่เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายโดยมีความหมายว่า “วีดิโอ” หรือ “ภาพ” ทั้งนี้ได้มีการนิยามความหมายของคำว่า “วีดิทัศน์” ว่าหมายถึง ภาพหรืออะไรก็ได้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงภาพ ในทางคอมพิวเตอร์จึงหมายถึงอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยทำให้มีการแสดงภาพบนจอได้ ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมเกี่ยวกับภาพ งานบันทึกที่ใช้เก็บภาพ หน่วยประมวลผลที่สามารถประมวลผลภาพได้ เรามักใช้คำนี้หน้าคำอื่น เช่น video disk video conference เป็นต้น¹¹

2) ความหมายตามบทบัญญัติของกฎหมาย

ได้มีการนิยามความหมายของคำว่า “วีดิทัศน์” ไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ว่า “วีดิทัศน์” หมายความว่า วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นเกมการเล่น คาราโอเกะที่มีภาพประกอบหรือลักษณะอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ดังนั้น จากความหมายตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ดังกล่าว จึงทำให้คำว่า “เกม” หรือ “เกมคอมพิวเตอร์” และ “คาราโอเกะ” อยู่ในความหมายของคำว่า “วีดิทัศน์” ด้วย ซึ่งคำว่า “วีดิทัศน์” ในวิทยานิพนธ์นี้จะหมายถึงความถึงคำว่า “เกม” หรือ “เกมคอมพิวเตอร์” เท่านั้น

⁸ ราชบัณฑิตยสถาน ก เล่มเดิม. หน้า. 521.

⁹ ราชบัณฑิตยสถาน ข (2543). ศัพท์คอมพิวเตอร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. หน้า 296.

¹⁰ วิทย์ เทียงบูรณธรรม. เล่มเดิม. หน้า 929.

¹¹ สุนุก คอทคอม. (2552). คำศัพท์คอมพิวเตอร์. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2552, จาก

3.1.2 มาตรการทางกฎหมายในการจัดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบเพื่อควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์

องค์กรของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ได้แก่ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (สกว.) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นผู้ทำหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ ดังต่อไปนี้

3.1.2.1 สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

แต่เดิมนั้นธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยอยู่ในการควบคุมกำกับดูแลของกรมตำรวจหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติปัจจุบัน ซึ่งขณะนั้นเป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์ พ.ศ. 2530 จนกระทั่ง พ.ศ. 2545 มีการออกพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ส่งผลให้มีการจัดตั้งกระทรวงวัฒนธรรมขึ้น จึงได้โอนหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์จากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาไว้กับสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมในปี พ.ศ. 2548 ต่อมาในปี พ.ศ. 2550 มีการจัดตั้งสำนักภาพยนตร์และวีดิทัศน์ขึ้น มีฐานะเป็นองค์กรของรัฐภายใต้การกำกับดูแลและรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สังกัดกระทรวงวัฒนธรรม มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแลความเหมาะสมในเนื้อหาของภาพยนตร์และวีดิทัศน์โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 เปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์” (สกว.) เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551¹² โดยมีคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์เป็นผู้กำหนดนโยบายและมาตรการต่างๆ อีกทั้งพิจารณาและอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจภาพยนตร์และวีดิทัศน์ในประเทศไทย

1) โครงสร้างการบริหารงานและอำนาจหน้าที่

สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ มีโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เป็นหน่วยงานรัฐมีฐานะเทียบเท่ากอง มีผู้อำนวยการสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เป็นผู้บังคับบัญชาภายใต้การกำกับดูแลและรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ซึ่งมีเลขาธิการสำนักงาน

¹² นายประดิษฐ์ โปธิว. ผู้อำนวยการสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สัมภาษณ์ 30 ตุลาคม 2552.

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติเป็นผู้บังคับบัญชา โดยมีฐานะเทียบเท่ากรมในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 17 ได้กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ทั้งนี้จึงทำให้สำนักงานพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดต้องรับหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ในฐานะหน่วยงานปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

(2) คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ

การควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 7 บัญญัติให้มีคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติขึ้นประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานกรรมการคนหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นรองประธานกรรมการคนที่สอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่เกิน 11 คน เป็นกรรมการ และให้ปลัดกระทรวงวัฒนธรรมเป็นกรรมการและเลขานุการ

คำว่า “รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งได้แก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม มีอำนาจแต่งตั้งนายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ ออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติ และกำหนดกิจการอื่นหรือออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้¹³

ทั้งนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาพยนตร์ วีดิทัศน์ โทรทัศน์ หรือการคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เว้นแต่อาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐด้านละหนึ่งคน และผู้แทนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการภาพยนตร์ หรือ

¹³ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 6.

วิเทศน์จำนวนเจ็ดคน โดยมีวาระในการดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี¹⁴ แต่ผู้ทรงคุณวุฒิคนเดียวกันจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้¹⁵

- ก. มีสัญชาติไทย
- ข. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์
- ค. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ง. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- จ. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- ฉ. ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ดังนั้น คณะกรรมการภาพยนตร์และวิเทศน์แห่งชาติจึงแบ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน 16 คน อาจารย์ในสถาบันการศึกษาของรัฐและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 27 คน หรือที่นิยมเรียกกันว่า “คณะกรรมการชุดใหญ่” ซึ่งในพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิเทศน์ พ.ศ. 2551 มักใช้คำว่า “คณะกรรมการ” หรือ “กรรมกร” โดยมีสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการภาพยนตร์และวิเทศน์แห่งชาติ

ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิเทศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 9 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการภาพยนตร์และวิเทศน์แห่งชาติที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

- ก) เสนอนโยบาย แผน และยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมวิเทศน์ต่อคณะรัฐมนตรี
- ข) กำหนดมาตรการในการส่งเสริมให้มีการสร้างวิเทศน์ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ ส่งเสริมการเรียนรู้ หรือคุณค่าในทางศิลปวัฒนธรรมในรูปแบบที่คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

¹⁴ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิเทศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 11.

¹⁵ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิเทศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 10.



วิดิทัศน์

ค) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับ
ตามพระราชบัญญัตินี้

จ) พิจารณาวินิจฉัยยุทธศาสตร์คำสั่งของนายทะเบียนและคณะกรรมการ
พิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

ฉ) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของ
คณะกรรมการหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์และวิดิทัศน์ ให้
กระทรวงวัฒนธรรมกำหนดหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์
และวิดิทัศน์ตามนโยบาย แผน ยุทธศาสตร์ และมาตรการที่คณะกรรมการเสนอหรือกำหนดตาม ก)
และ ข)

(3) คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

นอกจากคณะกรรมการภาพยนตร์และวิดิทัศน์แห่งชาติแล้ว
พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 16 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการพิจารณา
ภาพยนตร์และวิดิทัศน์คณะหนึ่งหรือหลายคณะ โดยแต่ละคณะให้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งรัฐมนตรี
แต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการ

โดยคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ซึ่งมีอำนาจหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 18 (2) (3) (4) และ (5) ว่าด้วยเรื่องการ
ตรวจพิจารณาและอนุญาตเกี่ยวกับวิดิทัศน์ให้มีจำนวนไม่เกิน 7 คน โดยแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านภาพยนตร์ วิดิทัศน์ โทรทัศน์ ศิลปวัฒนธรรม หรือการคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งต้องแต่งตั้งจาก
เจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนไม่เกิน 4 คน และจากภาคเอกชนจำนวนไม่เกิน 3 คน และมีสำนักงาน
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการรับผิดชอบงานธุรการ
งานประชุม การศึกษาข้อมูล และกิจการต่างๆ

ทั้งนี้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์ดังกล่าว มีวาระในการ
ดำรงตำแหน่งคราวละ 3 ปี แต่กรรมการคนเดียวกันจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้
และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้¹⁶

ก. มีสัญชาติไทย

ข. มีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์

¹⁶ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 19.

- ก. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- ง. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- จ. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- ฉ. ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

ดังนั้น คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ชุดที่เกี่ยวกับการตรวจพิจารณาและอนุญาตเกมจึงมีจำนวนไม่เกิน 7 คน ภายใต้อำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม หรือที่นิยมเรียกกันว่า “คณะกรรมการชุดเล็ก”

ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 18 ได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

- ก) อนุญาตการนำเกมออกฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร
- ข) อนุญาตการนำสื่อโฆษณาเกมออกโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ในราชอาณาจักร
- ค) อนุญาตการส่งเกมออกไปนอกราชอาณาจักร
- ง) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

3.1.2.2 กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือที่นิยมเรียกกันว่า “กระทรวง ICT” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน ส่งเสริม พัฒนา และดำเนินกิจการเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การอุดมศึกษา การสถิติ และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร¹⁷

¹⁷ สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2552). ประวัติกระทรวงไอซีที. สืบค้นเมื่อ 31 ตุลาคม 2552, จาก http://www.mict.go.th/ewt_news.php?nid=804.

1) โครงสร้างการบริหารงาน

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีภารกิจหลักในการเสนอแนะ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทยเพื่อไปสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ คือ สำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมอุตุนิยมวิทยา บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ ซึ่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีอำนาจหน้าที่ในการสั่งการ กำกับดูแล และรับผิดชอบหน่วยงานดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารของประเทศไทย

2) อำนาจหน้าที่

กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2545 ข้อ 1 ได้กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ และแปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติ จัดสรรทรัพยากร และบริหารราชการประจำทั่วไปของกระทรวงเพื่อการบรรลุเป้าหมายและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำข้อมูล เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง

(2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง

(3) แปลงนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติงาน

(4) จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวงเพื่อให้เกิดการประหยัด คุ่มค่า และสมประโยชน์

(5) กำกับ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผล รวมทั้งประสานการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง

(6) ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นๆ ในสังกัดกระทรวง

(7) ดูแลงานประชาสัมพันธ์ การต่างประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย

(8) ประสานเครือข่ายสารสนเทศระดับประเทศ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศระดับกระทรวง รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและบริการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(9) เสนอแนวทางและแผนพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนประสานและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

(10) เสนอแนวทางและแผนพัฒนากิจการอวกาศ ตลอดจนประสานและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการอวกาศ

(11) เสนอแนวทางและแผนพัฒนาการส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตลอดจนประสานและปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(12) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจและอุตสาหกรรม ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจให้ทั่วถึงทุกส่วนของสังคม

(13) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกมคอมพิวเตอร์นั้น เนื่องจากกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสารรวมทั้งระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ทำให้สิ่งใดก็ตามที่ต้องใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารหรือเพื่อเข้าถึงข้อมูลจัดเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ใช้งานบนระบบคอมพิวเตอร์ทั้งสิ้น ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ดังนั้น สิ่งใดก็ตามที่มีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ต้องออนไลน์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแล้ว กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะเป็นผู้เข้ามาทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแล

3.1.3 มาตรการทางกฎหมายในการจําแนกประเภทของธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์

ปัจจุบันมีธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นมากมาย ผู้ประกอบธุรกิจต่างค้นหากลยุทธ์และวิธีการต่างๆ เพื่อดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจสินค้าและบริการในธุรกิจของตนเอง อีกทั้งการเกิดขึ้นและการกระจายตัวของธุรกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วและทั่วถึงทุกสังคมไม่ว่าชนชั้นใดหรือสังคมใดก็สามารถเข้าถึงเกมคอมพิวเตอร์ได้ทั้งสิ้น ทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับเกมคอมพิวเตอร์อย่างง่ายดาย โดยผู้ประกอบธุรกิจต่างมุ่งที่จะขายสินค้าหรือบริการของตนเองจนขาด

จิตสำนึกและความรับผิดชอบในการดูแลผู้บริโภค ทั้งนี้อาจแบ่งประเภทของธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ ออกได้เป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

3.1.3.1 แบ่งตามลักษณะของการประกอบธุรกิจ

มีธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์เกิดขึ้นมากมาย โดยธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์นั้นอาจแบ่ง ออกได้เป็นหลายประเภทตามลักษณะของการประกอบธุรกิจ ซึ่งอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้¹⁸

1) ธุรกิจผลิตเกม

ธุรกิจประเภทนี้มุ่งเน้นที่การสร้างสรรค์โปรแกรมเกมคอมพิวเตอร์ให้มี จุดเด่นและดึงดูดผู้บริโภคให้สนใจเกมที่ผลิตขึ้น โดยได้คำตอบแทนจากการจำหน่ายตัวเกมและการ ใช้ลิขสิทธิ์เกม ซึ่งธุรกิจรูปแบบนี้มักจะอยู่ในประเทศที่มีเทคโนโลยีก้าวหน้าทันสมัยหรือประเทศ อุตสาหกรรมของโลก

2) ธุรกิจให้บริการและดูแลระบบเกมออนไลน์

ธุรกิจประเภทนี้ดำเนินธุรกิจโดยการให้บริการเกมคอมพิวเตอร์ทาง อินเทอร์เน็ตผ่านระบบออนไลน์ โดยผู้ให้บริการจะต้องมีการลงทะเบียนโดยใช้รหัสผ่าน ซึ่งธุรกิจ รูปแบบนี้จะได้คำตอบแทนจากการจำหน่ายรหัสผ่านเพื่อลงทะเบียนในการเข้าเล่นเกม

3) ธุรกิจให้บริการเซิร์ฟเวอร์ (Server) สำหรับเกมออนไลน์

ธุรกิจประเภทนี้ดำเนินธุรกิจโดยการให้บริการระบบเครือข่ายสำหรับเกม คอมพิวเตอร์ที่ต้องใช้อินเทอร์เน็ตผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งจะได้คำตอบแทนจากการเช่าระบบ เครือข่ายของผู้ให้บริการเกมออนไลน์ บางครั้งเจ้าของธุรกิจให้บริการและดูแลระบบออนไลน์กับ ธุรกิจให้บริการ Server สำหรับเกมออนไลน์มักจะมีความเกี่ยวข้องกันหรือเป็นธุรกิจในเครือ เดียวกัน

4) ธุรกิจเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกม

ธุรกิจประเภทนี้ก็คือธุรกิจวารสาร หนังสือ และสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาสาระ เกี่ยวกับเกมคอมพิวเตอร์โดยเฉพาะ มีทั้งเนื้อหาสาระ ความรู้ ข่าวสาร บทสัมภาษณ์ และการแนะนำ ที่เกี่ยวกับเกมคอมพิวเตอร์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เล่นเกมเป็นหลักซึ่งจะได้คำตอบแทนจากการ จำหน่ายหนังสือหรือวารสารและรายได้จากการลงโฆษณาในเล่ม ทั้งนี้มีจำหน่ายให้เห็นอยู่ตามร้าน หนังสือทั่วไป

¹⁸ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์. (2551). การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ห่วงข้อเกมคอมพิวเตอร์และ ผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในสังคมไทย. สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2552, จาก <http://www.sci.nu.ac.th/information-it/index.php?topic=7979.0>.

5) ธุรกิจจัดจำหน่ายเกม

ธุรกิจประเภทนี้มุ่งเน้นที่การจัดจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อยซึ่งนำเกมคอมพิวเตอร์ไปใช้ในธุรกิจของตนเอง โดยอาจเป็นผู้ผลิตเกมคอมพิวเตอร์หรือผู้นำเข้าเกมคอมพิวเตอร์ในเวลาเดียวกัน ซึ่งได้คำตอบแทนจากการจัดจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ การตลาดและการโฆษณา

6) ธุรกิจค้าปลีกเกม

ธุรกิจประเภทนี้มุ่งเน้นที่การจัดจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง มีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้เล่นเกม โดยมุ่งตลาดชุมชนหรือย่านการค้าที่มีผู้คนซึ่งได้คำตอบแทนจากการจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ ในการเล่นเกม

7) ธุรกิจร้านอินเทอร์เน็ตและร้านเกม

ธุรกิจประเภทนี้ดำเนินธุรกิจโดยการให้บริการอินเทอร์เน็ตและเกมคอมพิวเตอร์ในสถานที่เดียวกัน โดยมีการให้บริการเกมแบบออฟไลน์ (Offline Game) และเกมแบบออนไลน์ (Online Game) ที่ต้องใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเล่นบนเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือการเล่นเกมในระบบหลายผู้เล่นโดยผ่านระบบ Hub และ Land ที่ต่อเชื่อมเครื่องคอมพิวเตอร์หลายเครื่องโดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักคือ กลุ่มเด็ก เยาวชน และผู้ที่ชื่นชอบเกมออนไลน์ โดยได้คำตอบแทนจากการมาใช้บริการของผู้บริโภคและการจำหน่ายรหัสผ่านสำหรับการลงทะเบียนในการเล่น

3.1.3.2 แบ่งตามลักษณะของกฎหมาย

ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้แบ่งประเภทของธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ตามลักษณะในการควบคุมกำกับดูแล ดังต่อไปนี้¹⁹

1) ธุรกิจผู้ให้บริการเกม (Game Provider)

ธุรกิจประเภทนี้ คือ ธุรกิจประเภทผลิต นำเข้า ให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่าย หรือเผยแพร่ โดยควบคุมกำกับดูแลเกมที่ผลิต นำเข้า ให้เช่า แลกเปลี่ยน จำหน่าย และเผยแพร่ในราชอาณาจักร เช่น ธุรกิจผลิตเกมคอมพิวเตอร์ ธุรกิจจัดจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2) ธุรกิจผู้ให้บริการเครื่องเล่นเกมและอินเทอร์เน็ต (Game Cafe และ Internet

Cafe)

ธุรกิจประเภทนี้ คือ ธุรกิจร้านเกมหรือร้านอินเทอร์เน็ตที่มีการให้บริการเกมสำหรับผู้ใช้บริการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ใช้คำว่า “ร้านวีดิทัศน์”

¹⁹ นายประดิษฐ์ โปธิว. ผู้อำนวยการสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. สัมภาษณ์ 30 ตุลาคม 2552.

หมายความว่า สถานที่ที่จัดให้มีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการฉาย เล่น หรือดูวิดีโอ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตและการประกอบกิจการร้าน วิดิทัศน์ พ.ศ. 2552 ได้ให้ความหมายของคำว่า “เครื่องมือสำหรับฉายหรือเล่นวิดีโอ” ว่า ชุดของ เครื่องมือและอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นใดที่เชื่อมการทำงานเข้าด้วยกันเพื่อให้สามารถ ฉาย เล่น หรือดูวิดีโอได้ โดยมุ่งที่จะควบคุมกำกับดูแลร้านวิดิทัศน์หรือร้านเกมให้เป็นไปตาม กฎหมาย

3) ธุรกิจผู้จำหน่ายหรือให้เช่าเกม (Game Distributor)

ธุรกิจประเภทนี้ คือ ธุรกิจร้านจำหน่ายเกม เช่น ดับเบิ้ลเกมหรือแผ่นเกม ซึ่ง เป็นการจำหน่ายแบบปลีกโดยตรงให้กับผู้บริโภค เช่น ธุรกิจค้าปลีกเกมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น โดย มุ่งควบคุมการจำหน่ายเกมให้เป็นไปตามกฎหมาย

4) ธุรกิจสื่อโฆษณาเกม (Game Advertising)

ธุรกิจประเภทนี้ คือ ธุรกิจที่ต้องการโฆษณาเกมในรูปแบบของสื่อโฆษณาต่างๆ ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดีโอ พ.ศ. 2552 มาตรา 4 ได้นิยามความหมายของคำว่า “สื่อโฆษณา” หมายความว่า สิ่งที่ใช้เป็นสื่อในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เกม เช่น ธุรกิจ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเกม ตัวอย่างเช่น ภาพโปสเตอร์โฆษณาเกม หรือการโฆษณาเกมใน นิตยสาร เป็นต้น โดยมุ่งคุ้มครองความเหมาะสมในเนื้อหาของสื่อโฆษณาเกม

3.1.4 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกม คอมพิวเตอร์

เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่าง รวดเร็ว จนทำให้เกมเป็นสิ่งที่ควบคุมสังคมไทยและส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน จึงมีความ จำเป็นที่รัฐต้องเข้ามาควบคุมกำกับดูแลโดยกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง เหมาะสมทั้งทางด้านผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญในการลดผลกระทบ ของเกมที่มีต่อสังคมโดยเฉพาะกับเด็กและเยาวชน

3.1.4.1 ขั้นตอนในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์

การควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยอยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดีโอ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นกฎหมายหลัก ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งขั้นตอนในการควบคุมกำกับดูแลออกได้ ดังต่อไปนี้

1) การควบคุมการจัดตั้งธุรกิจ

ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้การประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้ ผู้ประกอบธุรกิจจะต้องมาขออนุญาตประกอบธุรกิจกับหน่วยงานของรัฐเพื่อตรวจสอบข้อมูล หลักฐาน เอกสาร และสถานที่ตั้งในการพิจารณาอนุญาต

(1) การประกอบธุรกิจขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายเกม

ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะนำเกมคอมพิวเตอร์ออกขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต²⁰ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจผู้ให้บริการเกม (Game Provider) โดยยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติตามแบบที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติกำหนด ซึ่งผู้ขออนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลและเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลต่างด้าวก็ได้ โดยแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

ก. สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือสำเนาหนังสือรับรอง หรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

ข. หนังสือแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้ลิขสิทธิ์ในเกมที่ยื่นคำขออนุญาต หรือสำเนาเอกสารดังกล่าว ในกรณีที่ เป็นภาษาต่างประเทศต้องแปลเป็นภาษาไทยและมีผู้รับรองคำแปล พร้อมสำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้แปลและผู้รับรองคำแปล

ค. สำเนาเอกสารการอนุญาตจากกรมศุลกากรให้นำเกมเข้ามาในราชอาณาจักร ในกรณีเกมต่างประเทศที่นำเข้าผ่านพิธีการศุลกากร

ง. เกมที่ประสงค์จะขออนุญาต จำนวน 2 ชุด ทั้งนี้จะอยู่ในวัสดุแบบใดก็ได้ ในกรณีที่ต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการขาย เล่น หรือดูเป็นการเฉพาะ ต้องนำเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวมาด้วย

จ. บทพากย์หรือคำบรรยายเกมเป็นภาษาไทยพร้อมไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ชุด

ทั้งนี้ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะเป็นผู้ตรวจสอบคำขออนุญาต หลักฐานและเอกสารที่ผู้ขออนุญาตยื่นไว้ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เพื่อพิจารณาต่อไปโดยเร็ว ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์จะต้องพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน

²⁰ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 47.

นับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอนุญาต²¹ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานและเอกสารไม่ครบถ้วนให้มีความสั่งไม่อนุญาต

ในกรณีที่มิหลักฐานและเอกสารครบถ้วน ให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาในตัวเนื้อหาสาระของเกมที่จะขออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป และเมื่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีคำสั่งอนุญาตแล้ว ให้คำสั่งอนุญาตนั้นมีผลจนกว่าจะมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต โดยให้นายทะเบียนกลางกำหนดหมายเลขรหัสและประทับตราเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทของเกมและหมายเลขรหัสลงบนเกมที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต สำหรับเกมนั้นจะใช้อักษรย่อว่า “วท.” ตามด้วยหมายเลขรหัสที่เป็นเลขอารบิก โดยเริ่มเรื่องแรกจาก เลขหนึ่ง เรียงลำดับไปจนสิ้นปีปฏิทิน ตามด้วยเครื่องหมายทับและเลขปีพุทธศักราช

(2) การประกอบธุรกิจร้านเกม

ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะจัดตั้งหรือประกอบกิจการร้านเกมโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนต้องได้รับใบอนุญาต²² ซึ่งได้แก่ ธุรกิจผู้ให้บริการเครื่องเล่นเกม (Game Cafe) โดยยื่นคำขอต่อนายทะเบียน ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำหรับผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตที่มีร้านเกมตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำหรับผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตที่มีร้านเกมตั้งอยู่ในจังหวัดอื่นตามแบบที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลและเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลต่างด้าวก็ได้ โดยแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

ก. กรณีบุคคลธรรมดา

ก) สำเนาบัตรประชาชนกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือสำเนาหนังสือเดินทางพร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นคนต่างด้าว

ข) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4x6 เซนติเมตร ถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 2 รูป

ค) สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์

²¹ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 51.

²² พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 53.

ง) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งของร้านเกม

จ) แบบแปลนแผนผังแสดงพื้นที่ให้บริการของร้านเกม และรูปถ่ายของร้านเกม จำนวน 3 รูป

ข. กรณีนิติบุคคล

ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

ข) เอกสารและหลักฐานตามข้อ ก. ก) และ ข) ของกรรมการผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

ค) เอกสารและหลักฐานตามข้อ ก. ค) ง) และ จ)

โดยผู้ประกอบการที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้²³

ก. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ข. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ค. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ง. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา

จ. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

ฉ. ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เว้นแต่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตและเวลาได้ล่วงเลยพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานครบถ้วนและได้ตรวจสอบอาคารหรือสถานที่ตั้งของร้านเกมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอและมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอรับใบอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานของผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งหากนายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแสดงผลแห่งการไม่อนุญาตไว้ในคำขอด้วย

²³ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 57.

ในกรณีนายทะเบียนอนุญาตและได้แจ้งการอนุญาตแล้ว ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกมในอัตราดังต่อไปนี้

ก) สำหรับร้านที่มีเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมไม่เกิน 20 ชุด เสียค่าธรรมเนียม ฉบับละ 1,000 บาท

ข) สำหรับร้านที่มีเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมเกินกว่า 20 ชุด แต่ไม่เกิน 50 ชุด ฉบับละ 2,000 บาท

ค) สำหรับร้านที่มีเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมเกินกว่า 50 ชุด ฉบับละ 3,000 บาท

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งอนุญาตและผู้ขอรับใบอนุญาตได้ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกมครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ตามแบบที่นายทะเบียนกลางกำหนด โดยใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุ 5 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตและใช้ได้กับร้านเกมแต่ละแห่งเท่านั้น

(3) การประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม

ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนต้องได้รับใบอนุญาต²⁴ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจผู้จำหน่ายหรือให้เช่าเกม (Game Distributor) โดยยื่นคำขออนุญาตนายทะเบียน ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำหรับผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตที่มีสถานประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมนั่งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สำหรับผู้ยื่นขอรับใบอนุญาตที่มีสถานประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมนั่งอยู่ในจังหวัดอื่นตามแบบที่นายทะเบียนกลางประกาศกำหนด ซึ่งผู้รับขอใบอนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลและเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือเป็นบุคคลต่างด้าวก็ได้ โดยแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

ก. กรณีบุคคลธรรมดา

ก) สำเนาบัตรประชาชนกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตมีสัญชาติไทย หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว หรือสำเนาหนังสือเดินทางพร้อมด้วยสำเนาใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือหลักฐานการได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายในกรณีที่ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นคนต่างด้าว

ข) รูปถ่ายครึ่งตัว หน้าตรง ไม่สวมหมวก ขนาด 4x6 เซนติเมตร ถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 2 รูป

ค) สำเนาใบทะเบียนพาณิชย์

²⁴ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 54.

ง) แผนที่สังเขปแสดงบริเวณที่ตั้งของสถานประกอบการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม แล้วแต่กรณี รวมทั้งรูปถ่ายของสถานประกอบการนั้น จำนวน 3 รูป

ข. กรณีนิติบุคคล

ก) สำเนาหนังสือรับรองหรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์ ที่ตั้งสำนักงาน และรายชื่อผู้เป็นกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

ข) เอกสารและหลักฐานตามข้อ ก. ก) และ ข) ของกรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล

ค) เอกสารและหลักฐานตามข้อ ก. ค) และ ง)

โดยผู้ประกอบการที่จะขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ก. มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ข. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ค. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

ง. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา

จ. ไม่เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือ มาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

ฉ. ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 37 หรือมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 เว้นแต่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตและเวลาได้ล่วงเลยพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี

ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานครบถ้วน ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอและมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอรับใบอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานของผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งหากนายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแสดงเหตุผลแห่งการไม่อนุญาตไว้ในคำขอด้วย

ในกรณีนายทะเบียนอนุญาตและได้แจ้งการอนุญาตแล้ว ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมในอัตราดังต่อไปนี้



ก) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีพื้นที่ใช้สอยไม่เกิน 9 ตารางเมตร
ฉบับละ 500 บาท

ข) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีพื้นที่ใช้สอยเกิน 9 ตารางเมตร
แต่ไม่เกิน 25 ตารางเมตร ฉบับละ 1,000 บาท

ค) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีพื้นที่ใช้สอยเกิน 25 ตารางเมตร
แต่ไม่เกิน 50 ตารางเมตร ฉบับละ 2,000 บาท

ง) สำหรับสถานประกอบกิจการที่มีพื้นที่ใช้สอยเกินกว่า 50 ตาราง
เมตร ฉบับละ 3,000 บาท

เมื่อนายทะเบียนมีคำสั่งอนุญาตและผู้ขอรับใบอนุญาตได้ชำระ
ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการให้เข้า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมครบถ้วนเรียบร้อยแล้ว
ให้นายทะเบียนออกใบอนุญาตให้ตามแบบที่นายทะเบียนกลางกำหนด โดยใบอนุญาตดังกล่าวมี
อายุ 5 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตและใช้ได้กับร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมแต่ละแห่ง
เท่านั้น

(4) การประกอบธุรกิจสื่อโฆษณาเกม

ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะโฆษณาเกมโดยออกฉายหรือเผยแพร่ใน
ราชอาณาจักรต้องผ่านการตรวจพิจารณาและอนุญาต²⁵ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจสื่อโฆษณาเกม โดยยื่นคำขอ
ต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติตามแบบที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์
แห่งชาติกำหนด ซึ่งผู้ขออนุญาตจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลและเป็นผู้มีสัญชาติไทยหรือ
เป็นบุคคลต่างด้าวก็ได้ โดยแนบหลักฐานดังต่อไปนี้

ก. สำเนาบัตรประชาชน หรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว
หรือสำเนาหนังสือรับรอง หรือหลักฐานการเป็นนิติบุคคลซึ่งแสดงรายการเกี่ยวกับชื่อ วัตถุประสงค์
ที่ตั้งสำนักงาน และผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลที่เป็นปัจจุบัน

ข. หนังสือแสดงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือหนังสืออนุญาตให้ใช้
ลิขสิทธิ์ในสื่อโฆษณาที่ยื่นคำขออนุญาต หรือสำเนาเอกสารดังกล่าว ในกรณีที่เป็น
ภาษาต่างประเทศต้องแปลเป็นภาษาไทยและมีผู้รับรองคำแปล พร้อมสำเนาบัตรประชาชนของผู้
แปลและผู้รับรองคำแปล

ค. สำเนาเอกสารการอนุญาตจากกรมศุลกากรให้นำสื่อโฆษณาเข้ามา
ในราชอาณาจักร ในกรณีเป็นสื่อโฆษณาต่างประเทศที่นำเข้าผ่านพิธีการศุลกากร

²⁵ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 52.

ง. สื่อโฆษณาหรือสำเนาสื่อโฆษณาที่ประสงค์จะขออนุญาต จำนวน

2 ชุด

จ. บทพากย์หรือคำบรรยายสื่อโฆษณาเป็นภาษาไทยพร้อมไฟล์ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 1 ชุด

ทั้งนี้ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติจะเป็นผู้ตรวจสอบคำขออนุญาต หลักฐานและเอกสารที่ผู้ขออนุญาตยื่นไว้ และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์เพื่อพิจารณาต่อไปโดยเร็ว ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์จะต้องพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ ถ้าพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าอนุญาต ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาแล้วเห็นว่าหลักฐานและเอกสารไม่ครบถ้วนให้มีคำสั่งไม่อนุญาต

ในกรณีที่มิหลักฐานและเอกสารครบถ้วน ให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาในตัวเนื้อหาสาระของสื่อโฆษณาเกมให้เป็นไปตามกฎหมายต่อไป เมื่อคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีคำสั่งอนุญาตแล้ว ให้คำสั่งอนุญาตนั้นมีผลจนกว่าจะมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต โดยให้นายทะเบียนกลางกำหนดหมายเลขรหัสและประทับตราเครื่องหมายการอนุญาต ประเภทของสื่อโฆษณาและหมายเลขรหัสลงบนสื่อโฆษณาเกมที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต สำหรับสื่อโฆษณาเกมนั้นจะใช้อักษรย่อว่า “สวท.” ตามด้วยหมายเลขรหัสที่เป็นเลขอารบิก โดยเริ่มเรื่องแรกจาก เลขหนึ่ง เรียงลำดับไปจนสิ้นปีปฏิทินตามด้วยเครื่องหมายทับและเลขปีพุทธศักราช

เหตุที่กฎหมายกำหนดให้มีการจดทะเบียนผู้ประกอบการดังกล่าวกังข้างต้น เพื่อควบคุมการนำเกมคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหาสาระไม่เหมาะสมมาฉายหรือเผยแพร่ในประเทศรวมทั้งสื่อโฆษณาของเกมดังกล่าวด้วย กับควบคุมช่องทางการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมที่มีเนื้อหาสาระไม่เหมาะสมในการนำมาฉายหรือเผยแพร่ในประเทศ อีกทั้งควบคุมร้านซึ่งให้บริการเครื่องเล่นเกมให้ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยรวบรวมรายชื่อและภูมิสำเนา ที่ตั้งสถานประกอบการ ตลอดจนคุณสมบัติและวิธีปฏิบัติของผู้ประกอบการ การต่ออายุใบอนุญาต การแยกพื้นที่ในการให้บริการของร้านเกมและร้านจำหน่ายเกมให้เป็นสัดส่วน หรือการกำหนดวัน เวลา และประเภทของบุคคลในการให้บริการของร้านเกม อันเป็นมาตรการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่อาจดำเนินการประกอบธุรกิจผิดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามกฎหมายกำหนด เพื่อควบคุมและระงับการฉายและเผยแพร่เกมคอมพิวเตอร์ที่มีเนื้อหาสาระไม่เหมาะสม ประกอบกับ

ควบคุมกำกับดูแลร้านเกมให้ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อลดผลกระทบที่มีต่อเด็กและเยาวชนให้น้อยลง ซึ่งหากเกมคอมพิวเตอร์เกมใดมีเนื้อหาสาระที่ไม่เหมาะสม หรือร้านจำหน่ายเกมและร้านเกมใดไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์หรือนายทะเบียนอาจสั่งให้แก้ไขหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบธุรกิจ อันเป็นมาตรการในการควบคุมธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ขั้นตอนแรกที่สำคัญประการหนึ่ง

2) การกำกับดูแลในระหว่างการดำเนินการประกอบธุรกิจ

เมื่อผู้ประกอบการธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ได้ยื่นขออนุญาตและคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์หรือนายทะเบียนมีคำสั่งอนุญาตและผู้ขอได้รับอนุญาตหรือได้รับใบอนุญาตแล้ว การประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 โดยมีนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่คอยกำกับดูแลและตรวจสอบการประกอบธุรกิจ กล่าวคือ ในการประกอบธุรกิจร้านเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมนั้นเป็นธุรกิจที่ผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตประกอบการและใบอนุญาตดังกล่าวมีกำหนดอายุ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจจึงมีหน้าที่ต้องต่ออายุใบอนุญาตประกอบการสำหรับธุรกิจดังกล่าว อีกทั้งผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เมื่อถึงกำหนดต่ออายุใบอนุญาตหากกรณีนายทะเบียนเห็นว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือไม่ตรงกับข้อมูลที่ได้ออกอนุญาตไว้ในตอนแรก นายทะเบียนอาจมีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตให้ เช่น ขนาดพื้นที่ไม่ตรงกับที่ได้แจ้งไว้หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องของสภาพอาคารและสถานที่ตั้งของร้าน ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรืออาจต้องขอใบอนุญาตใหม่

(1) การออกใบแทนใบอนุญาต

กรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย เสียหาย ถูกทำลาย หรือบกพร่องในสาระสำคัญให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อนายทะเบียนและยื่นขอรับใบแทนใบอนุญาตภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ทราบถึงเหตุดังกล่าว พร้อมแนบหลักฐานและเอกสารดังต่อไปนี้

ก. กรณีใบอนุญาตสูญหาย ให้แนบรายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหายของสถานีตำรวจแห่งท้องที่ซึ่งใบอนุญาตนั้นสูญหาย พร้อมด้วยสำเนาใบอนุญาตที่สูญหาย (ถ้ามี)

ข. กรณีใบอนุญาตถูกทำลายหรือบกพร่องในสาระสำคัญ เช่น ตัวเลขที่ลบเลือน ไม่ปรากฏชื่อ ชื่อร้าน หรือวันที่ได้รับอนุญาต เป็นต้น ให้แนบบใบอนุญาตฉบับดังกล่าวเพื่อส่งคืนแก่นายทะเบียน

ค. สำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวของผู้ได้รับใบอนุญาต หรือของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคล แล้วแต่กรณี

(2) การต่ออายุใบอนุญาตกรณีของการประกอบธุรกิจร้านเกม

หากผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกมมีความประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในกรณีของกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ในกรณีของจังหวัดอื่นซึ่งร้านเกมหรือสถานประกอบการตั้งอยู่และให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต พร้อมด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

ก. สำเนาใบอนุญาตเดิมหรือสำเนาใบแทนใบอนุญาต

ข. เอกสารและหลักฐานเดียวกันกับเอกสารและหลักฐานที่ต้องใช้สำหรับการขอใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกม กรณีของทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานครบถ้วน ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอและมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอรับใบอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานของผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งหากนายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแสดงเหตุผลแห่งการไม่อนุญาตไว้ในคำขอด้วย โดยมีค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการร้านเกม ฉบับละ 500 บาท

ในกรณีผู้ประกอบการร้านเกมต้องการเพิ่มจำนวนเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นสุด ให้แจ้งต่อนายทะเบียนและหากนายทะเบียนอนุญาตก็ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับจำนวนเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดวันหมดอายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามใบอนุญาตเดิมและประทับตรายกเลิกใบอนุญาตเดิมด้วยอักษรสีแดง

(3) การต่ออายุใบอนุญาตกรณีของการประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม

หากผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมมีความประสงค์จะต่ออายุใบอนุญาตให้ยื่นคำขอต่อนายทะเบียนก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ ณ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ในกรณีของกรุงเทพมหานคร หรือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ในกรณีของจังหวัดอื่นซึ่งร้านเกมหรือสถานประกอบการตั้งอยู่และให้ถือว่าผู้ยื่นคำขออยู่ในฐานะผู้รับใบอนุญาตจนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต พร้อมด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้

ก. สำเนาใบอนุญาตเดิมหรือสำเนาใบแทนใบอนุญาต

ข. เอกสารและหลักฐานเดียวกันกับเอกสารและหลักฐานที่ต้องใช้สำหรับการขอใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายร้านเกม กรณีของทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล

ทั้งนี้ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานครบถ้วน ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอและมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอรับใบอนุญาตภายใน 60 วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานของผู้ขอรับใบอนุญาต ซึ่งหากนายทะเบียนมีคำสั่งไม่อนุญาตให้นายทะเบียนแสดงเหตุผลแห่งการไม่อนุญาตไว้ในคำขอด้วย โดยมีค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม ฉบับละ 500 บาท

ในกรณีผู้ประกอบการกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมต้องการเพิ่มขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่สิ้นสุด ให้แจ้งต่อนายทะเบียนและหากนายทะเบียนอนุญาตก็ให้ชำระค่าธรรมเนียมสำหรับจำนวนพื้นที่ที่เพิ่มขึ้นตามสัดส่วนที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดวันหมดอายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามใบอนุญาตเดิมและประทับตรายกเลิกใบอนุญาตเดิมด้วยอักษรสีแดง

(4) โครงการ “ร้านเกมสีขาว”

โครงการ “ร้านเกมสีขาว” เกิดขึ้นจากการออกไปตรวจสอบร้านเกมของกลุ่มตรวจสถานประกอบการภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยกำหนดภารกิจให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาสโดยเปลี่ยนร้านเกมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัย และเสริมสร้างผู้ประกอบการธุรกิจเกมให้มีจิตสำนึก จริยธรรม อีกทั้งมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบสังคม ไม่ให้ร้านเกมเป็นแหล่งมั่วสุมของเด็กและเยาวชน เป็นที่แพร่ขยายของยาเสพติด การล่อลวง การอนาจาร และการก่ออาชญากรรมต่างๆ โดยความร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการเกมเพื่อวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมร้านเกมที่เข้าโครงการร้านเกมสีขาวให้เป็นแบบอย่างและมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งทำให้เกิดการปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ก่อให้เกิดการปฏิบัติตามกฎหมายต่อไป²⁶ อนึ่งสำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ได้จัดตั้งกลุ่มตรวจสถานประกอบการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการออกไปสำรวจตรวจสอบสถานประกอบการร้านเกมต่างๆ ทั้งพื้นที่กรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เพื่อให้สถานประกอบการร้านเกมต่างๆ ปฏิบัติตามกฎหมาย

²⁶ กลุ่มตรวจสถานประกอบการ สำนักพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์. (2552). รายงานผลการตรวจประเมินโครงการ “ร้านเกมสีขาว เพื่อเยาวชน” ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552.

อย่างถูกต้อง อีกทั้งมีการให้คะแนนหรือรางวัลสำหรับสถานประกอบการร้านเกมที่ปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องเป็นลำดับ

ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบกับกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ กล่าวคือ

ก. ผู้ประกอบธุรกิจร้านเกมต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของอาคารหรือสถานที่ตั้งของร้าน

ข. ผู้ประกอบธุรกิจร้านเกมและร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เกี่ยวกับพื้นที่และการจัดแยกพื้นที่การให้บริการ

ค. ผู้ประกอบธุรกิจร้านเกมและร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม ต้องคอยสอดส่องดูแลไม่ให้มีการนำเกมและสื่อโฆษณาเกมที่ไม่ได้รับการพิจารณาอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มาจำหน่าย ฉาย หรือเผยแพร่ในร้าน

ง. ผู้ประกอบธุรกิจร้านเกมต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับวัน เวลา ในการให้บริการและบุคคลที่เข้ามาใช้บริการและวิธีการต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด

หากผู้ประกอบการเกมคอมพิวเตอร์ปฏิบัติไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ประกอบกับกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ นายทะเบียนมีอำนาจสั่งยกเลิก หรือพักใช้ใบอนุญาต หรือในกรณีที่ผู้ประกอบการประกอบธุรกิจฝ่าฝืนกฎหมายซ้ำอีกครั้งนายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจดังกล่าวได้²⁷

3) เกมที่ได้รับการยกเว้น ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต

ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 48 ได้กำหนดให้เกimdังต่อไปนี้ ไม่ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

(1) เกมที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เล่นเป็นการส่วนตัว

(2) เกมที่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐสร้างขึ้นเพื่อเผยแพร่หรือส่งเสริมการดำเนินงานของหน่วยงานนั้น

(3) เกมอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เว้นแต่ เกมตาม (1) และ (3) ถ้านำออกขายเป็นการทั่วไป ให้เช่า หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ต้องผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์

²⁷ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 71.

4) อำนาจนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ได้แบ่งนายทะเบียนออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

(1) นายทะเบียนกลาง ได้แก่ เลขานุการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เป็นนายทะเบียนกลางและเป็นนายทะเบียนประจำกรุงเทพมหานคร

(2) นายทะเบียนประจำจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นนายทะเบียนประจำจังหวัด

โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐดังต่อไปนี้ เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

(1) ในเขตกรุงเทพมหานคร

ก. ข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไปที่ได้รับมอบหมาย

ข. ข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมศาสนา กรมศิลปากร และสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไปที่ได้รับมอบหมาย

ค. ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาล

ง. ผู้อำนวยการเขต กรุงเทพมหานคร

จ. ข้าราชการตำรวจมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสืบสวนและงานป้องกันปราบปรามในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

(2) ในเขตจังหวัดอื่น

ก. วัฒนธรรมจังหวัดและข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการวัฒนธรรม ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไปหรือเทียบเท่า

ข. นายอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอและปลัดอำเภอ

ค. ปลัดเทศบาล

ง. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

จ. ปลัดเมืองพัทยา

ฉ. ข้าราชการตำรวจมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสืบสวนและงานป้องกันปราบปรามในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

เมื่อพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 นั้น มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ 3 กลุ่มหลักๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งได้แก่

(1) กลุ่มของกระทรวงวัฒนธรรม อันได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย วัฒนธรรมจังหวัด หรือข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการวัฒนธรรม ตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป หรือเทียบเท่า

(2) กลุ่มขององค์กรการปกครอง อันได้แก่ ผู้อำนวยการเขต กรุงเทพมหานคร นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือปลัดเมืองพัทยา

(3) กลุ่มของตำรวจ อันได้แก่ ผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาล ข้าราชการตำรวจมียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรีขึ้นไปที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานสืบสวนและงานป้องกันปราบปรามในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลหรือในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1-9 กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดต่อเด็ก เยาวชน และสตรี หรือกองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง

โดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

(1) อำนาจหน้าที่เฉพาะของนายทะเบียนกลาง

ก. ออกประกาศต่างๆ ตามกฎหมาย

ข. กำหนดหมายเลขรหัสและประทับตราเครื่องหมายการอนุญาตประเภทของเกมหรือสื่อโฆษณาเกม และหมายเลขรหัสลงบนเกมหรือสื่อโฆษณาเกมที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต

ค. กรณีที่เห็นสมควร อาจสั่งให้ผู้ยื่นคำขออัดหรือบันทึกคำบอกแจ้งว่า เกมหรือสื่อโฆษณาเกมดังกล่าวได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาต รวมทั้งประเภทของเกมหรือสื่อโฆษณาเกมไว้บนตัวเกมและหีบห่อที่บรรจุเกมหรือสื่อโฆษณาเกมนั้นด้วยก็ได้

ง. เก็บสำเนาเกมหรือสื่อโฆษณาเกมที่ได้รับการพิจารณาและอนุญาตไว้เพื่อใช้ในการตรวจสอบหนึ่งชุด

(2) อำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ในการกำกับดูแลระหว่างการดำเนินการประกอบธุรกิจ

ก. เข้าไปในร้านเกม สถานที่ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบเกมหรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนกฎหมาย

ข. ตรวจ ค้น อาัยค์ หรือยึดเกมคอมพิวเตอร์ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น

ค. สั่งห้ามการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ที่ไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

ง. สั่งให้หยุดการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาเกมที่ไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์

3.1.4.2 มาตรการและวิธีการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์

การกำหนดมาตรการและวิธีการในการควบคุมธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับสิ่งที่เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้บริโภค ทั้งยังเป็นหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง โดยมาตรการและวิธีการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์สามารถแบ่งได้ ดังต่อไปนี้

1) การควบคุมกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551

การควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์มีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองผู้บริโภคจากสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเนื้อหาของเกมเพื่อให้ผู้ประกอบการมีจิตสำนึกในการคุ้มครองผู้บริโภคและเพื่อให้ผู้บริโภคได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสมในการบริโภคเกม ซึ่งตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์เป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายเกมหรือเผยแพร่สื่อโฆษณาเกมในราชอาณาจักร อีกทั้งมีนายทะเบียนและเจ้าหน้าที่ทำหน้าที่ควบคุมการประกอบธุรกิจร้านเกมและร้านให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมและทำหน้าที่ในการกำกับดูแลระหว่างการดำเนินการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามกฎหมาย

การควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์นั้น คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์และนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ตั้งแต่มาตรา 47 จนถึงมาตรา 60 ดังต่อไปนี้

(1) คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวิดิทัศน์และนายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายเกม หรือการฉายหรือเผยแพร่สื่อโฆษณาเกมในราชอาณาจักรให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

ก. เกมที่จะนำมาทำการขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือสื่อโฆษณาเกมที่จะนำมาขายหรือเผยแพร่ในราชอาณาจักร จะต้องไม่มีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้²⁸

ก) เนื้อหาสาระที่เป็นการบ่อนทำลายชาติ

ข) เนื้อหาสาระที่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ค) เนื้อหาสาระที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของรัฐหรือเกียรติภูมิของประเทศ

หากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์พิจารณาแล้วเห็นว่าเกมหรือสื่อโฆษณาเกมใดมีเนื้อหาสาระดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์มีอำนาจสั่งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขหรือตัดทอนก่อนการอนุญาต หรือจะไม่อนุญาตก็ได้ ซึ่งปัจจุบันการตรวจพิจารณาและอนุญาตให้นำเกมออกขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรยังคงใช้ระบบเซนเซอร์ในการตรวจพิจารณาไม่ได้ใช้ระบบการจัดประเภทหรือกำหนดเรตติงอย่างการตรวจพิจารณาภาพยนตร์

ทั้งนี้ การอนุญาตให้นำเกมออกขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือการขายหรือเผยแพร่สื่อโฆษณาเกมในราชอาณาจักร ไม่คุ้มครองผู้รับอนุญาตตามมาตรา 47 และมาตรา 52 ให้พ้นจากความรับผิดในทางแพ่ง ทางอาญา หรือจากการกระทำที่ต้องรับผิดตามกฎหมายอื่นอันเกิดจากการขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม หรือจากการขายหรือเผยแพร่สื่อโฆษณาเกม

ข. เกมที่ได้รับอนุญาตให้ทำการขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยนหรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือสื่อโฆษณาเกมที่ได้รับอนุญาตให้ขายหรือเผยแพร่ในราชอาณาจักร จะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ก) กำหนดหมายเลขรหัสอนุญาตและเครื่องหมายการอนุญาตในกรณีของเกม ดังนี้

(ก) เกมที่เป็นวัสดุในลักษณะแผ่น ให้ประทับตราลงบนฉลาก (Sticker) หรืออัคบันทึก (Screen) ไว้บนวัสดุที่บรรจุเกม หรือบนหีบห่อที่บรรจุเกมนั้น

²⁸ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 51 และมาตรา 52 ประกอบมาตรา 29 ถึงมาตรา 31.

(ข) เกมที่เป็นวัสดุอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้ใน (ก) เช่น ดิสก์ แชนด์ดีไดรฟ์ (Handy Drive) ให้ประทับตราลงบนฉลาก (Sticker) หรืออัดบันทึก (Screen) ไว้บนวัสดุที่บรรจุเนื้อหาของเกม หรือบนหีบห่อที่บรรจุเกมนั้น

(ค) เกมตาม (ก) และ (ข) ที่บรรจุไว้ในลักษณะตู้เกมการเล่น ให้แสดงหมายเลขรหัสและเครื่องหมายการอนุญาตไว้บนตู้เกมการเล่นนั้นด้วย

ข) กำหนดหมายเลขรหัสอนุญาตและเครื่องหมายการอนุญาตในกรณีของสื่อโฆษณาเกม ให้ประทับลงบนวัสดุที่บรรจุเนื้อหาของเกมหรือบนหีบห่อที่บรรจุสื่อโฆษณาเกมนั้น

ค. นายทะเบียนมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจร้านเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดดังต่อไปนี้²⁹

ก) ร้านที่ให้บริการเกม ต้องมีลักษณะของอาคารหรือสถานที่ดังต่อไปนี้

(ก) มีความมั่นคงแข็งแรง

(ข) ตั้งอยู่ในทำเลที่ปลอดภัย

(ค) สามารถมองเห็นสภาพภายในร้านเกมจากภายนอกได้

อย่างชัดเจน

(ง) มีระบบป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

(จ) มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดและเครื่องดับเพลิงอย่างน้อยอย่างละ 1 เครื่องในแต่ละชั้นที่ให้บริการ เว้นแต่เป็นร้านเกมที่มีพื้นที่ให้บริการชั้นเดียวและมีเครื่องมือสำหรับขายหรือเล่นเกมไม่ถึง 25 ชุด

(ฉ) มีพื้นที่สำหรับผู้ให้บริการแต่ละคนอย่างเพียงพอ และมีทางเดินสะดวก

(ช) มีห้องสุขาที่สะอาดถูกสุขลักษณะสำหรับให้บริการอยู่ภายในอาคารหรือในบริเวณใกล้เคียง

(ซ) พื้นที่ภายในอาคารสะอาดถูกสุขลักษณะ มีแสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวกและไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน

ข) ร้านที่ให้บริการเกม ต้องกำหนดเวลาการให้บริการและอายุของผู้ใช้บริการดังต่อไปนี้

²⁹ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 53 และมาตรา 54.

(ก) กรณีในวันจันทร์ถึงศุกร์

1) เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้เข้าใช้บริการร้านเกมได้ตั้งแต่เวลา 14.00 นาฬิกา แต่ไม่เกิน 20.00 นาฬิกา

2) เด็กอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ให้เข้าใช้บริการร้านเกมได้ตั้งแต่เวลา 14.00 นาฬิกา แต่ไม่เกิน 22.00 นาฬิกา

(ข) กรณีในวันหยุดราชการ หรือในระหว่างปิดภาคการศึกษา

1) เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้เข้าใช้บริการร้านเกมได้ตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา แต่ไม่เกิน 20.00 นาฬิกา

2) เด็กอายุตั้งแต่ 15 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ให้เข้าใช้บริการร้านเกมได้ตั้งแต่เวลา 10.00 นาฬิกา แต่ไม่เกิน 22.00 นาฬิกา

ทั้งนี้ ตามประกาศนายทะเบียนกลาง เรื่อง กำหนดเวลาการปิดภาคการศึกษาประจำปีการศึกษา 2552 ตามกฎกระทรวงวัฒนธรรมว่าด้วยการอนุญาตและประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 ให้ถือวาระหว่างวันที่ 11 ตุลาคม 2552 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2552 เป็นระยะเวลาปิดภาคการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 และให้ถือวาระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2553 ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2553 เป็นระยะเวลาปิดภาคการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ทั้งนี้ ประกาศของนายทะเบียนดังกล่าวจะออกมาเป็นรายปี

ค) ร้านที่ให้บริการเกม ต้องมีวัสดุ อุปกรณ์ และระบบดังต่อไปนี้

(ก) ต้องมีการติดตั้งวัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้กับเครื่องมือสำหรับฉายหรือเล่นเกมซึ่งเหมาะสมต่อการถนอมสายตา

(ข) ต้องมีระบบหรือวัสดุป้องกันเสียงและความสั่นสะเทือนไม่ให้เกินค่าระดับเสียงรบกวนตามที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกำหนด

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 มาตรา 32 กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติออกประกาศกำหนดมาตรการระดับเสียงและความสั่นสะเทือนโดยทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมฉบับที่ 15 พ.ศ. 2540 เรื่อง กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไป กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

“ระดับเสียงโดยทั่วไป” หมายความว่า ระดับเสียงที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อม

“ค่าระดับเสียงสูงสุด” หมายความว่า ค่าระดับเสียงสูงสุดที่เกิดขึ้นในขณะใดขณะหนึ่งระหว่างการตรวจวัดระดับเสียง โดยมีหน่วยเป็นเดซิเบลเอ หรือ dB (A)

ทั้งนี้ ได้กำหนดมาตรฐานระดับเสียงโดยทั่วไปดังนี้

1) ค่าระดับเสียงสูงสุด ไม่เกิน 115 เดซิเบลเอ

2) ค่าระดับเสียงเฉลี่ย 24 ชั่วโมง ไม่เกิน 70 เดซิเบลเอ

ง) ผู้ประกอบธุรกิจร้านที่ให้บริการเกมมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(ก) ดูแลมิให้มีการจำหน่ายบุหรี่ สารเสพติด หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในร้านเกม

(ข) ดูแลมิให้มีการสูบบุหรี่ เสพสารเสพติด หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ภายในร้านเกม

(ค) ดูแลมิให้มีการเล่นการพนันภายในร้านเกม

(ง) ดูแลมิให้มีการจำหน่ายหรือฉายภาพยนตร์ที่ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักรหรือภาพยนตร์ที่ห้ามผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ชมภายในร้านเกม

(จ) ดูแลมิให้มีสื่อลามกอนาจารภายในร้านเกม

(ฉ) ดูแลมิให้มีการจำหน่ายหรือเล่นเกมที่ไม่ได้ผ่านการตรวจพิจารณาและไม่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ภายในร้านเกม

จ) ผู้ประกอบธุรกิจร้านที่ให้บริการเกมและมีการประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมในสถานที่เดียวกัน ต้องแยกพื้นที่การให้บริการของการประกอบธุรกิจทั้งสองส่วนออกจากกันตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(ก) การแยกพื้นที่การให้บริการออกจากกันนั้น อย่างน้อยต้องมีผนังหรือฉากกั้น โดยส่วนที่มีความสูงจากพื้น 1 เมตร ขึ้นไปของผนังหรือฉากกั้นต้องเป็นวัสดุโปร่งใส เพื่อให้สามารถมองเห็นจากภายนอกได้

(ข) มีทางเข้าของพื้นที่ทั้งสองส่วนแยกต่างหากจากกัน

(ค) ต้องจัดให้มีผู้ดูแลพื้นที่ในแต่ละส่วนอย่างน้อยส่วนละ

1 คน

ผู้ขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกมที่มีการประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมในสถานที่เดียวกัน ต้องจัดทำแผนผังแสดงการแยกพื้นที่การให้บริการร้านเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม โดยยื่นพร้อมคำขออนุญาต



ประกอบธุรกิจดังกล่าว ซึ่งหากผู้ได้รับใบอนุญาตประสงค์จะปรับเปลี่ยนพื้นที่การให้บริการร้านเกม ซึ่งได้รับอนุญาตแล้วและต้องการประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมในสถานที่เดียวกัน ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดทำแผนผังแสดงการแยกพื้นที่การให้บริการร้านเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมที่ปรับเปลี่ยนโดยยื่นต่อนายทะเบียน และเมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงจะสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการแยกพื้นที่การให้บริการได้

ฉ) ผู้ประกอบธุรกิจร้านที่ให้บริการเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว มีหน้าที่จะต้องแสดงใบอนุญาตประกอบกิจการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการ

ช) เกมที่ผู้ประกอบธุรกิจร้านที่ให้บริการเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม จะมีไว้ในสถานประกอบกิจการของตนเพื่อนำออกขาย เล่น ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายจะต้องเป็นเกมที่ผ่านการตรวจพิจารณาและได้รับอนุญาตจาก คณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ และมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาตและ หมายเลขรหัสของนายทะเบียนกลาง

ทั้งนี้ คำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกมหรือธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมที่ไต่ขึ้นไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงวัฒนธรรมว่าด้วยการอนุญาตและประกอบกิจการร้านวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 และกฎกระทรวงวัฒนธรรมว่าด้วยการขอและการออกใบอนุญาตประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2552 มีผลใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของนายทะเบียนให้ถือเป็นคำขอตามกฎกระทรวงดังกล่าวโดยอนุโลม ซึ่งหากคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกมหรือคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมดังกล่าว มีข้อความหรือปฏิบัติแตกต่างไปจากหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขหรือปฏิบัติตามให้ถูกต้องภายใน 30 วัน ถ้าผู้ขอรับใบอนุญาตไม่แก้ไขหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนภายในกำหนดเวลา ให้คำขอนั้นเป็นอันตกไป

2) การควบคุมกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเฉพาะที่เข้ามาควบคุมกำกับดูแลเกมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะเป็นเกมออนไลน์ที่ต้องเล่นผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแต่อย่างใด ทั้งนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นั้น มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมกำกับดูแลในเรื่องของอินเทอร์เน็ตหรือการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์โดยมิชอบหรือมีลักษณะอันเป็นการลามกอนาจารเท่านั้น โดยมุ่งที่การควบคุม

กำกับดูแลผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตในรูปแบบต่างๆ แต่เนื่องจากเกมคอมพิวเตอร์แบบออนไลน์บางเกมมีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ต้องเล่นบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า “เกมออนไลน์” (Online Game) จึงทำให้เกมในลักษณะดังกล่าวจัดเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ต้องถูกควบคุมกำกับดูแลภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

โดยทั่วไปมีการแบ่งรูปแบบของการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับเกมออนไลน์ ดังต่อไปนี้³⁰

(1) ผู้ให้บริการแก่บุคคลทั่วไปในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น ทั้งนี้ โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเองหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้

ก. ผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Access Service Provider) ได้แก่ ธุรกิจให้บริการและดูแลระบบเกมออนไลน์ เช่น ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตทั้งมีสายและไร้สาย

ข. ผู้ให้บริการร้านอินเทอร์เน็ต ได้แก่ ธุรกิจร้านอินเทอร์เน็ตและร้านเกม (Internet Café and Game Café)

(2) ผู้ให้บริการในการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลตามข้อ (1) ได้แก่ ผู้ให้บริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ (Application Service Provider) เช่น ผู้ให้บริการเว็บเซอร์วิส (Web Service)

ซึ่งตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 3 ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ให้บริการ” คำว่า “ผู้ใช้บริการ” คำว่า “ระบบคอมพิวเตอร์” คำว่า “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” และคำว่า “ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” ดังต่อไปนี้

ก. “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า

ก) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดยประการอื่น โดยผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามตนเอง หรือในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

ข) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

³⁰ ประกาศกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่อง หลักเกณฑ์การเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ของผู้ให้บริการ พ.ศ. 2550, ข้อ 5.

ข. “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ให้บริการของผู้ให้บริการไม่ว่าต้องเสียค่าใช้บริการหรือไม่ก็ตาม

ค. “ระบบคอมพิวเตอร์” หมายความว่า อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมการทำงานเข้าด้วยกัน โดยได้มีการกำหนดคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด และแนวทางปฏิบัติงานให้อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ

ง. “ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดาที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

จ. “ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณ ระยะเวลาชนิดของบริการหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

การควบคุมกำกับดูแล

1) ผู้ให้บริการดังต่อไปนี้มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์และข้อมูลของผู้ใช้บริการ

(1) ผู้ให้บริการการเข้าถึงระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Access Service Provider) และผู้ให้บริการเช่าระบบคอมพิวเตอร์ หรือให้เช่าบริการ โปรแกรมประยุกต์ต่างๆ (Hosting Service Provider) มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

ก. ข้อมูลอินเทอร์เน็ตที่เกิดจากการเข้าถึงระบบเครือข่าย ได้แก่ ข้อมูล Log ที่มีการบันทึกไว้เมื่อมีการเข้าถึงระบบเครือข่ายซึ่งระบุถึงตัวตนและสิทธิในการเข้าถึงเครือข่าย (Access Logs Specific to Authentication and Authorization Servers)

ข. ข้อมูลอินเทอร์เน็ตบนเครื่องผู้ให้บริการเว็บ ได้แก่

(ก) ข้อมูล Log ที่บันทึกเมื่อมีการเข้าถึงเครื่องผู้ให้บริการเว็บ

(ข) ข้อมูลวัน และเวลาการติดต่อของเครื่องที่เข้ามาใช้บริการ และเครื่องให้บริการ

(ค) ข้อมูลหมายเลขชุดอินเทอร์เน็ตของเครื่องคอมพิวเตอร์ผู้
เข้าใช้ที่เชื่อมต่ออยู่ในขณะนั้น

(ง) ข้อมูลคำสั่งการใช้งานระบบ

(จ) ข้อมูลที่บ่งบอกถึงเส้นทางในการเรียกดูข้อมูล



(2) ผู้ให้บริการร้านอินเทอร์เน็ต (Internet Cafe and Game Cafe) มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

- ก. ข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคล
- ข. เวลาของการเข้าใช้และเลิกใช้บริการ
- ค. หมายเลขเครื่องที่ใช้ IP Address (Internet Protocol Address)

(3) ผู้ให้บริการข้อมูลคอมพิวเตอร์ผ่านแอปพลิเคชันต่างๆ (Application Service Provider) มีหน้าที่ต้องเก็บรักษาข้อมูลดังต่อไปนี้

ก. ข้อมูลรหัสประจำตัวผู้ใช้หรือข้อมูลที่สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการได้

ข. บันทึกข้อมูลการเข้าใช้บริการ

กรณีข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ผู้ให้บริการต้องเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้ไม่น้อยกว่า 90 วัน แต่ในกรณีจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จะสั่งให้ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ไว้เกิน 90 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี เป็นกรณีพิเศษก็ได้

กรณีข้อมูลของผู้ใช้บริการ ผู้ให้บริการจะต้องเก็บรักษาข้อมูลของผู้ใช้บริการเท่าที่จำเป็นเพื่อให้สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการนับตั้งแต่ใช้เริ่มบริการ โดยต้องเก็บรักษาไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 90 วัน นับตั้งแต่การใช้บริการสิ้นสุดลง

2) ในการเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ผู้ให้บริการต้องปฏิบัติและใช้วิธีการในการเก็บรักษาที่มั่นคงปลอดภัย ดังนี้

(1) เก็บในสื่อที่สามารถรักษาความครบถ้วนถูกต้องแท้จริง และระบุตัวบุคคลที่เข้าถึงสื่อดังกล่าวได้

(2) มีระบบการเก็บรักษาความลับของข้อมูลที่จัดเก็บ และกำหนดชั้นความลับในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และไม่ให้ผู้ดูแลระบบสามารถแก้ไขข้อมูลที่เก็บรักษาไว้

(3) จัดให้มีผู้มีหน้าที่ประสานงานและให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย

(4) การเก็บข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์นั้น ต้องสามารถระบุรายละเอียดของผู้ใช้บริการเป็นรายบุคคลได้

(5) ผู้ให้บริการต้องจัดให้มีวิธีการระบุและยืนยันตัวบุคคลของผู้ใช้บริการซึ่งใช้บริการผ่านระบบของตนเอง

(6) ผู้ให้บริการต้องตั้งนาฬิกาของอุปกรณ์บริการทุกชนิดให้ตรงกับเวลาอ้างอิงสากล (Stratum 0) โดยผิดพลาดไม่เกิน 10 มิลลิวินาที

3) ห้ามไม่ให้ผู้ใดเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันมีลักษณะดังต่อไปนี้³¹

(1) มีลักษณะอันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

(2) มีลักษณะอันเป็นการลามกอนาจารซึ่งประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้

(3) มีลักษณะอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน

อีกทั้งห้ามผู้ให้บริการตั้งใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เป็นเกมออนไลน์อันมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นที่อยู่ในความควบคุมของตน

อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอย่างหนึ่งอย่างใดเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิดและหาตัวผู้กระทำความผิด ดังต่อไปนี้

1) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจง เอกสาร หรือหลักฐานอื่นใดที่อยู่ในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้

2) เรียกข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์จากผู้ให้บริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารผ่านระบบคอมพิวเตอร์หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

3) สั่งให้ผู้ให้บริการส่งมอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่ต้องเก็บรักษา หรือที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของผู้ให้บริการให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

4) สั่งให้บุคคลซึ่งครอบครองหรือควบคุมข้อมูลคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ ส่งมอบข้อมูลคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์ดังกล่าวให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่

5) ตรวจสอบหรือเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลคอมพิวเตอร์ของบุคคลใด อันเป็นหลักฐานหรือ

³¹ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550, มาตรา 14.

อาจใช้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด หรือเพื่อสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดและสั่งให้บุคคลนั้นส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ ที่เกี่ยวข้องเท่าที่จำเป็นก็ได้

6) ยึดหรืออายัดระบบคอมพิวเตอร์เท่าที่จำเป็นเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการทราบรายละเอียดแห่งความผิดและผู้กระทำความผิด

7) โดยความเห็นชอบจากรัฐมนตรี มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะที่อาจกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือมีลักษณะขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และเมื่อศาลมีคำสั่งระงับการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ในลักษณะดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการระงับการเผยแพร่นั้นเอง

การควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 จึงเป็นการควบคุมกำกับดูแลตัวข้อมูลคอมพิวเตอร์ ระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ และข้อมูลของผู้ใช้บริการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อป้องกันการเผยแพร่ข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อเกมคอมพิวเตอร์เกมใดมีลักษณะเป็นข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่เล่นบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือที่เรียกว่า “เกมออนไลน์” แล้ว ผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ให้บริการเกมออนไลน์รวมทั้งผู้ให้บริการมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิด เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 นี้

3.1.5 มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษ

มาตรการในการลงโทษถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของกฎหมาย เนื่องจากเป็นมาตรการที่ทำให้กฎหมายเกิดสภาพบังคับและมีประสิทธิภาพ มาตรการลงโทษที่แน่นอนบังคับใช้ได้จริงจะข่มก่อกำให้เกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมายสำหรับผู้ที่จะกระทำความผิด หรือเกิดความรู้สึกกลัวในผู้ที่ได้รับการลงโทษ หัวข้อนี้จะกล่าวถึงโทษของผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีโทษทั้งในทางปกครองและอาญา ดังนี้

3.1.5.1 มาตรการในการลงโทษตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

กรณีผู้ประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ซึ่งฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีโทษดังต่อไปนี้

1) โทษทางปกครอง

(1) กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกม หรือให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม ฝ่าฝืนไม่แสดงใบอนุญาตประกอบกิจการไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการ หรือใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือบกพร่องในสาระสำคัญโดยไม่แจ้ง

ต่อนายทะเบียนและยื่นคำขอรับใบแทนภายในกำหนด นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน แก้ไขปรับปรุง หรือให้ปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด

ซึ่งหากผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน ให้นายทะเบียนพิจารณากำหนดค่าปรับทางปกครองในอัตราไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวันตลอดเวลาที่ฝ่าฝืนอยู่ ตามมาตรา 69

(2) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจร้านเกม หรือให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมาย นายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าว ตามมาตรา 70

(3) กรณีที่ปรากฏต่อนายทะเบียนว่าผู้ประกอบธุรกิจร้านเกมฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดว่าด้วยการอนุญาตและการประกอบกิจการร้านวิดีโอทัศน์ หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเรื่องการแบ่งแยกพื้นที่ในการให้บริการในกรณีประกอบธุรกิจร้านเกมและธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมในสถานที่เดียวกัน นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยกำหนดระยะเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินครั้งละ 90 วัน

ซึ่งหากผู้ประกอบธุรกิจฝ่าฝืนอีกนายทะเบียนมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าว ตามมาตรา 71

(4) กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครองตามที่นายทะเบียนกำหนด ให้นายทะเบียนมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระค่าปรับทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ไม่น้อยกว่า 7 วัน

หากไม่ปฏิบัติตามนายทะเบียนอาจใช้มาตรการทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับทางปกครองให้ครบถ้วน³² ตามมาตรา 72

(5) ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดเคยถูกลงโทษปรับทางปกครองและจงใจหรือเจตนากระทำความผิดตามที่เคยถูกลงโทษปรับทางปกครองซ้ำอีก นายทะเบียนมีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตของผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจดังกล่าว ตามมาตรา 73

(6) กรณีผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นนิติบุคคลได้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับทางปกครอง ให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายสำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย ตามมาตรา 74

³² พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539, มาตรา 57.

2) การอุทธรณ์³³

(1) คำสั่งไม่อนุญาตให้นำเกมคอมพิวเตอร์ออกขาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือคำสั่งไม่อนุญาตให้นำโฆษณาเกมคอมพิวเตอร์ออกขายหรือเผยแพร่ในราชอาณาจักรของคณะกรรมการพิจารณาภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ผู้ขออุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาต

โดยให้คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ หากพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับอุทธรณ์ ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติให้เป็นที่สุด ตามมาตรา 66

(2) คำสั่งไม่ออกใบอนุญาต คำสั่งไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต คำสั่งให้ชำระค่าปรับทางปกครอง คำสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตของนายทะเบียน ในการประกอบธุรกิจร้านเกม หรือธุรกิจให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกม ผู้ได้รับคำสั่งมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

โดยให้คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ หากพิจารณาไม่เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้ถือว่าเห็นด้วยกับอุทธรณ์ ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติให้เป็นที่สุด ตามมาตรา 67

3) โทษทางอาญา

(1) ผู้ใดฝ่าฝืนนำเกมคอมพิวเตอร์ออกขายให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับการตรวจพิจารณาและอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา 81

(2) ผู้ใดฝ่าฝืนนำโฆษณาเกมคอมพิวเตอร์ออกขายหรือเผยแพร่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับการตรวจพิจารณาและอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท ตามมาตรา 81 ประกอบมาตรา 52

(3) ผู้ใดฝ่าฝืนประกอบธุรกิจร้านเกม หรือให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายเกมโดยไม่ได้รับอนุญาต หรือประกอบธุรกิจดังกล่าวในระหว่างถูกพักใช้หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงห้าแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดระยะเวลาที่ฝ่าฝืน ตามมาตรา 82

³³ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551, มาตรา 66 และมาตรา 67.

(4) ผู้ใดขัดขวางหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 83

(5) ให้คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติมีอำนาจเปรียบเทียบความผิดได้ และให้คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติมีอำนาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบความผิดได้

ในการสอบสวนถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องมายังคณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติหรือผู้ที่คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติมอบหมายภายใน 7 วัน นับแต่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ และเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตามมาตรา 84

(6) กรณีผู้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจเป็นนิติบุคคลได้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษปรับทางอาญา ให้กรรมการ ผู้จัดการ หรือผู้ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้นต้องรับโทษปรับทางอาญาตามกฎหมายสำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่ จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นได้กระทำโดยตนมิได้รู้เห็นหรือยินยอมด้วย ตามมาตรา 85

3.1.5.2 มาตรการในการลงโทษตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

กรณีผู้ประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ซึ่งฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเกมออนไลน์ มีโทษดังต่อไปนี้

1) ผู้ใดเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์อันมีลักษณะเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา หรือมีลักษณะอันเป็นการลามกอนาจารซึ่งประชาชนทั่วไปอาจเข้าถึงได้ หรือมีลักษณะอันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศหรือก่อให้เกิดความตื่นตระหนกแก่ประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 14

ทั้งนี้ ผู้ให้บริการผู้ใดจงใจสนับสนุนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดดังกล่าวในระบบคอมพิวเตอร์ที่อยู่ในความควบคุมของตนเอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา 15

2) ผู้ให้บริการผู้ใดไม่ทำการเก็บรักษาข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์ หรือข้อมูลของผู้ใช้บริการตามที่กฎหมายบัญญัติ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท ตามมาตรา 26

3) ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งตามกฎหมาย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองแสนบาทและปรับเป็นรายวันอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามมาตรา 27

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของต่างประเทศ

การควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้บริโภคได้รับความคุ้มครอง และเป็นเครื่องมือถ่วงดุลความเหมาะสมในเนื้อหาของเกมคอมพิวเตอร์ก่อนถึงมือผู้บริโภค อีกทั้งทำให้ผู้บริโภคได้ใช้เป็นเครื่องมือในการเลือกซื้อสินค้าและบริการประเภทเกมคอมพิวเตอร์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเองและครอบครัว ซึ่งหากไม่มีการควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์แล้ว จะเกิดการจำหน่ายและบริโภคเกมคอมพิวเตอร์อย่างอิสระโดยไม่มีการถ่วงดุลในเนื้อหาของเกมก่อนออกสู่ผู้บริโภค ก่อให้เกิดการบริโภคที่ไม่ถูกต้อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมกำกับดูแลการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ที่ชัดเจน สามารถบังคับใช้ได้จริงเพื่อให้เกมคอมพิวเตอร์ที่ผลิตมาเหมาะสมแก่ผู้บริโภค ก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประเทศต่างๆ ได้มีมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของตนเองที่แตกต่างกันตามความเหมาะสมของวัฒนธรรม สังคม และระบบกฎหมายที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ

3.2.1 ประเทศออสเตรเลีย³⁴

การควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศออสเตรเลียอยู่ภายใต้ความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน โดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นมาตรการในการควบคุมกำกับดูแล ซึ่งกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมของประเทศออสเตรเลีย คือ พระราชบัญญัติแห่งเครือรัฐออสเตรเลียว่าด้วยการจำแนกหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และเกมคอมพิวเตอร์ 1995 (Commonwealth of Australia Consolidated Acts: Classification Publications, Films, and Computer Games Act 1995)³⁵ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การจำแนกสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และเกมคอมพิวเตอร์มีเนื้อหาที่เหมาะสม

³⁴ Office of Film and Literature Classification (OFLC). Retrieved December 26, 2009, from <http://www.oflc.gov.au>.

³⁵ Commonwealth of Australia Consolidated Acts: Classification (Publications, Films, and Computer Games) Act 1995. Retrieved April 7, 2009, from <http://www.austlii.edu.au>.

3.2.1.1 คณะกรรมการกำกับดูแล

การควบคุมกำกับดูแลเกมคอมพิวเตอร์ตามบทบัญญัติแห่งเครือรัฐออสเตรเลียว่าด้วยการจำแนกหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และเกมคอมพิวเตอร์ 1995 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการในการพิจารณาอนุญาตและจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ดังต่อไปนี้

1) คณะกรรมการพิจารณา (Classification Board)³⁶

เป็นคณะกรรมการอิสระมีหน้าที่พิจารณาอนุญาตและจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ทุกเกมให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามกฎหมายก่อนที่จะออกสู่ประชาชน ซึ่งคณะกรรมการพิจารณามีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ผู้บริโภคนในการจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในเรื่องของ ความรุนแรง เรื่องเกี่ยวกับเพศ การใช้ภาษาที่หยาบคาย ยาเสพติด หรือภาพลามกอนาจาร อันเป็นสิ่งที่คณะกรรมการต้องพิจารณาก่อนที่จะออกสู่ประชาชน ซึ่งการให้คำแนะนำแก่ผู้บริโภคนั้นทำให้ผู้บริโภคได้ทราบถึงปัจจัยสำคัญของการจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ และช่วยให้ผู้บริโภคได้รับข้อมูลที่ถูกต้องในการเลือกเนื้อหาสาระของเกมคอมพิวเตอร์ที่จะบริโภคได้อย่างเหมาะสมสำหรับตนเองและครอบครัว

2) คณะกรรมการทบทวนการพิจารณา (Classification Review Board)³⁷

เป็นคณะกรรมการอิสระอีกชุดหนึ่ง มีหน้าที่ทบทวนการพิจารณาอนุญาตและจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาได้พิจารณาและมีคำสั่งไม่อนุญาตตามคำร้องขอของผู้ที่ได้ยื่นคำร้องไว้ โดยผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการทบทวนการพิจารณาอีกครั้ง และเมื่อคณะกรรมการทบทวนการพิจารณาได้รับคำร้อง คณะกรรมการทบทวนการพิจารณาจะต้องประชุมกันเพื่อพิจารณาเนื้อหาสาระหรือข้อเสนอที่ขอให้พิจารณาตามคำร้องของผู้ร้อง คู่ความ หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่นใด โดยการพิจารณาและตัดสินใจนั้นเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งเครือรัฐออสเตรเลียว่าด้วยการจำแนกหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ และเกมคอมพิวเตอร์ 1995

3) คณะกรรมการพิจารณาตัดสิน (Classification Review Board Decisions)³⁸

³⁶ Classification Board. Retrieved April 7, 2009, from http://www.oflc.gov.au/www/cob/classification.nsf/Page/ClassificationinAustralia_Whoware_ClassificationBoard_ClassificationBoard.

³⁷ Classification Review Board. Retrieved April 7, 2009, from http://www.oflc.gov.au/www/cob/classification.nsf/Page/Classification_in_AustraliaWho_we_areReview_Board.

³⁸ Classification Review Board Decisions. Retrieved April 7, 2009, from http://www.oflc.gov.au/www/cob/classification.nsf/Page/Classification_in_AustraliaWho_we_areClassification_Review_Board_Decisions.



เป็นคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งทำหน้าที่ให้เหตุผลของคำตัดสินเป็นลายลักษณ์อักษร โดยให้ผู้ร้อง คู่ความ หรือผู้มีส่วนได้เสียในลำดับแรกได้แถลง และประกาศทันทีภายหลังจากที่มีการทบทวนถึงประเด็นสำคัญซึ่งคณะกรรมการพิจารณาและคณะกรรมการทบทวนการพิจารณาได้บันทึกไว้ ทั้งนี้คำตัดสินดังกล่าวได้ถูกรวบรวมไว้เป็นรายงานในแต่ละปี โดยรายงานบางอันอาจมีการอภิปรายถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งแยกการจัดหมวดหมู่ความเหมาะสมเอาไว้ ซึ่งผู้ปกครองต้องให้คำแนะนำอย่างเคร่งครัด

3.2.1.2 ประเภทความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์

บทบัญญัติแห่งเครือรัฐออสเตรเลียว่าด้วยการจำแนกหมวดหมู่สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์และเกมคอมพิวเตอร์ 1995 ได้กำหนดประเภทความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์สำหรับผู้บริโภคไว้ดังนี้³⁹

- 1) G General หรือทั่วไป เป็นเกมคอมพิวเตอร์ที่บุคคลทุกคนสามารถเล่นได้โดยไม่กำหนดความอายุ
- 2) PG Parental Guidance หรือได้รับคำแนะนำจากพ่อแม่ผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นเกมคอมพิวเตอร์ที่ไม่แนะนำให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์รับชมหรือเล่นโดยปราศจากคำแนะนำของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง
- 3) M Mature หรือเฉพาะผู้ใหญ่ เป็นเกมคอมพิวเตอร์ที่ไม่แนะนำให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์รับชมหรือเล่น
- 4) MA 15+ Mature Accompanied หรือเฉพาะผู้ที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์เท่านั้น เป็นเกมคอมพิวเตอร์สำหรับบุคคลที่มีอายุมากกว่า 15 ปีบริบูรณ์ในการรับชมหรือเล่น เนื่องจากเกมมีภาพและเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ ความรุนแรง และการใช้ภาษาที่หยาบคาย
- 5) RC Refused Classification เป็นเกมคอมพิวเตอร์ที่มีภาพและเนื้อหาทางเพศ การใช้ยาเสพติด การก่ออาชญากรรม การทารุณกรรมและความรุนแรง การกระทำผิดมาตรฐานทางศีลธรรม ที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้ใหญ่ควรพิจารณาถึงเหตุผลของความเหมาะสมไม่ควรให้บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์รับชมหรือเล่น

โดยกระบวนการในการจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์ต้องเป็นไปตามกฎหมาย กล่าวคือ เกมคอมพิวเตอร์ทุกเกมที่จะเผยแพร่ในออสเตรเลียนั้น ต้องนำมายื่นต่อคณะกรรมการการพิจารณาตามแบบฟอร์ม เพื่อให้มีการพิจารณาอนุญาตและจำแนกประเภทของเกมคอมพิวเตอร์นั้น ซึ่งเกมคอมพิวเตอร์ทุกเกมที่ยื่นขอจะต้องผ่านการรับชมและเล่น โดย

³⁹ Commonwealth of Australia Consolidated Acts: Classification Publications Films and Computer Games Act 1995, Section 7.

คณะกรรมการพิจารณา โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาสาระตามหลักเกณฑ์ของการกำหนดประเภทเกมคอมพิวเตอร์สำหรับผู้บริโภค เมื่อคณะกรรมการพิจารณาได้รับชมและเล่นเกมคอมพิวเตอร์แล้วจะต้องกำหนดเครื่องหมายและประเภทของเนื้อหาที่เหมาะสมกับอายุของผู้บริโภคในแต่ละวัย เพื่อให้ผู้บริโภคใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ซึ่งเกมที่ได้รับการพิจารณาและอนุญาตจะได้รับการรับรองตามกฎหมาย

3.2.2 ประเทศญี่ปุ่น⁴⁰

เนื่องจากเป็นยุคที่เทคโนโลยีและเกมคอมพิวเตอร์มีการพัฒนา ประกอบกับเนื้อหาสาระของเกมคอมพิวเตอร์มีความหลากหลาย ทำให้สังคมมีความต้องการในการบริโภคที่ไม่หยุดยั้ง ส่งผลให้บริษัทเกมต่างผลิตเกมของตนเองขึ้นมาเพื่อสนองตอบความต้องการของผู้บริโภคในสังคม แต่ในขณะเดียวกันสังคมก็ต้องการความรับผิดชอบต่อบริษัทเกม ทำให้มีการจัดตั้งองค์กรเพื่อให้เข้ามาจัดการดูแลเกมคอมพิวเตอร์ในประเทศญี่ปุ่น มีชื่อว่า Computer Entertainment Rating Organization ขึ้นในเดือนมกราคม ปี ค.ศ. 2002 ซึ่งรู้จักกันในนาม CERO มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ มีความน่าเชื่อถือ และยุติธรรม เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดความเหมาะสมในเนื้อหาสาระของเกมคอมพิวเตอร์หรือวิดีโอเกม รวบรวมข้อมูลเพื่อพิจารณาความเหมาะสมสำหรับผู้บริโภคซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การคงไว้ซึ่งระดับความเหมาะสมสอดคล้องกับศีลธรรมจรรยาของสังคม ปัจจุบันการควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศญี่ปุ่น เกิดจากความร่วมมือกันของภาคเอกชนซึ่งได้แก่ ผู้เกี่ยวข้องในการประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมกำกับดูแลเอาไว้อย่างชัดเจนในประมวลจรรยาบรรณขององค์กรจัดความเหมาะสมด้านความบันเทิงทางคอมพิวเตอร์ประเทศญี่ปุ่น หรือ CERO Code of Ethics

3.2.2.1 ขอบเขตในการควบคุมกำกับดูแล

ตามประมวลจรรยาบรรณขององค์กรจัดความเหมาะสมด้านความบันเทิงทางคอมพิวเตอร์ประเทศญี่ปุ่น หรือ CERO Code of Ethics⁴¹ ได้กำหนดขอบเขตในการควบคุมกำกับดูแลเกมคอมพิวเตอร์ ดังนี้⁴²

⁴⁰ Computer Entertainment Rating Organization (CERO). Retrieved December 26, 2009, from <http://www.cero.gr.jp>.

⁴¹ CERO Code of Ethics. Retrieved December 26, 2009, from <http://www.cero.gr.jp/regulation.pdf>.

⁴² CERO Code of Ethics, Section 1, Article 2.

1) เกมที่จำหน่ายในประเทศญี่ปุ่นจะต้องได้รับการทบทวนเนื้อหาสาระเพื่อไม่ให้เกมที่จำหน่ายส่งผลกระทบต่อทางสังคม

2) ตรวจสอบเค้าโครงและเนื้อหาของเกมออนไลน์

3) สอดแทรกแนวคิดและสาระสำคัญของการควบคุมกำกับดูแลในเกม

4) ควบคุมการพิมพ์และบรรจุภัณฑ์ของเกม

3.2.2.2 การควบคุมระดับของการแสดงออกในเกมคอมพิวเตอร์

โดยมีการควบคุมการจัดระดับของการแสดงออกและท่าทางที่แสดงออกในเกมโดยใช้หลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้⁴³

1) ประเภทของการแสดงออก

(1) ท่าทางที่แสดงออก เช่น การจูบ การกอด การแสดงให้เห็นชุดชั้นใน กิจกรรมทางเพศ และการเปลือยกาย เป็นต้น

(2) การแสดงออกของความรุนแรง เช่น ภาพของเลือด ชิ้นส่วนของร่างกาย ซากศพ การฆ่า ความสยดสยอง การต่อสู้ เป็นต้น

(3) การแสดงออกที่เป็นปฏิกิริยา เช่น การก่ออาชญากรรม การเสพสิ่งเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือบุหรี่ การเล่นการพนัน การค้าประเวณี การฆ่าตัวตาย เป็นต้น

2) ระดับของการแสดงออก เช่น การแสดงออกทางกายในทางตรงหรือทางอ้อมในเชิงบวกหรือเชิงลบ ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงได้หรือไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

3.2.2.3 ประเภทความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์

1) การแบ่งระดับความเหมาะสมในเนื้อหาสาระของเกมสำหรับผู้บริโภคออกได้ดังนี้⁴⁴

(1) “A” สำหรับบุคคลทุกวัย

(2) “B” (12+ year old target) สำหรับบุคคลผู้มีอายุ 12 ปีขึ้นไป

(3) “C” (15+ year old target) สำหรับบุคคลผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป

(4) “D” (17+ year old target) สำหรับบุคคลผู้มีอายุ 17 ปีขึ้นไป

(5) “Z” (18 year or older only) สำหรับบุคคลผู้มีอายุ 18 หรือมากกว่า

เท่านั้น

2) ห้ามให้มีการผลิตหรือจำหน่ายเกมคอมพิวเตอร์ที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

⁴³ CERO Code of Ethics, Section 5 Schedule 2.

⁴⁴ CERO Code of Ethics, Supplement 3 “CERO RETINGUMAKU.”

- ร่มผ้า
- (1) เกมที่มีภาพของจุดซ่อนเร้นเฉพาะที่หรืออวัยวะเพศ ซึ่งรวมถึงขนใน
 - (2) เกมที่มีภาพของการกอดจูบลูบคลำ หรือมีความสัมพันธ์ทางเพศ
 - (3) เกมที่มีการกระตุ้นความต้องการทางเพศ หรือปลุกเร้าอารมณ์ทางเพศ
 - (4) เกมที่มีภาพของเลือด ความรุนแรง และความโหดเหี้ยม
 - (5) เกมที่มีลักษณะของการก่ออาชญากรรม หรือสนับสนุนการก่ออาชญากรรมและสิ่งผิดกฎหมาย

3.2.3 ประเทศในกลุ่มยุโรป⁴⁵

การควบคุมกำกับดูแลธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศในกลุ่มยุโรปอยู่ภายใต้องค์กรที่มีชื่อว่า Pan European Game Information (PEGI) ซึ่งก่อตั้งโดยความร่วมมือกันระหว่างองค์กรทางด้านซอฟต์แวร์ของประเทศในกลุ่มยุโรปที่มีชื่อว่า The Interactive Software Federation of Europe (ISFE)⁴⁶ โดยเริ่มดำเนินการเมื่อปี ค.ศ. 2003 มีสมาชิกเป็นประเทศในกลุ่มยุโรปกว่า 30 ประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สวีเดน อิตาลี สวิสเซอร์แลนด์ ออสเตรีย และเดนมาร์ก เป็นต้น เป็นองค์กรอิสระไม่หวังผลกำไรจนได้รับความไว้วางใจในการจัดการและพัฒนาระบบการจัดความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์ของประเทศในกลุ่มยุโรป โดยใช้ระบบความเหมาะสมของอายุหรือเรตติ้ง Rating System เพื่อช่วยให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้รับข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจซื้อเกมคอมพิวเตอร์ ซึ่งได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากจากผู้ประกอบธุรกิจเกมคอมพิวเตอร์รายใหญ่อย่างเช่น บริษัทโซนี่ บริษัทนินเทนโด เป็นต้น⁴⁷

โดย PEGI มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์เกมทุกชนิด เช่น วิดีโอเกม เกมคอมพิวเตอร์ รวมถึงผู้จำหน่ายรายย่อยทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เกม การจัดความเหมาะสมของอายุและการโฆษณาซอฟต์แวร์เกมคอมพิวเตอร์ของประเทศในกลุ่มยุโรป ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวครอบคลุมผลิตภัณฑ์ที่เป็นซอฟต์แวร์เกมทุกชนิด รวมถึงผู้จำหน่ายอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับซอฟต์แวร์เกมทุกชนิด เช่น ผลิตภัณฑ์อินเทอร์เน็ต ผลิตภัณฑ์เกมออนไลน์ และการโฆษณาผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์เกมทุกชนิด

⁴⁵ Pan European Game Information Organization (PEGI). Retrieved December 25, 2009, from <http://www.pegi.info>.

⁴⁶ The Interactive Software Federation of Europe (ISFE). Retrieved December 25, 2009, from <http://www.isfe.eu>.

⁴⁷ What is PEGI ?. Retrieved December 25, 2009, from <http://www.pegi.info/en/index/id/23>.

3.2.3.1 คณะกรรมการกำกับดูแล

PEGI มีกรรมการและคณะกรรมการในการควบคุมกำกับดูแลผลิตภัณฑ์ซอฟต์แวร์⁴⁸

1) คณะกรรมการจัดการ (Management Board)

เป็นคณะกรรมการที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการความเหมาะสมของอายุ หรือ เรตติ้ง Rating System โดยมีผู้อำนวยการทำหน้าที่และรับผิดชอบตามคำแนะนำของคณะกรรมการในการดำเนินงานขององค์กร โดยคณะกรรมการเสมือนตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจ เกมคอมพิวเตอร์ เช่น ผู้ผลิตเกม การเผยแพร่โฆษณาเกม หรือผู้จำหน่ายเกม เป็นต้น

2) คณะที่ปรึกษา (Council)

เป็นกลุ่มบุคคลที่ประกอบด้วยนักจิตวิทยา ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ เจ้าหน้าที่รัฐ ที่ปรึกษากฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญในการคุ้มครองผู้บริโภคของยุโรป ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ รับฟังความคิดเห็นของประเทศสมาชิก ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกัน และเจ้าหน้าที่มีแนวทางในการปฏิบัติอย่างเดียวกันในทุกประเทศ

3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติมีความสามารถในด้านสื่อ จิตวิทยา การแบ่งแยกหมวดหมู่ความเหมาะสม กฎหมาย และเทคโนโลยี เช่น เกมออนไลน์ โดยให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการที่ปรึกษา

4) คณะกรรมการรับเรื่องราวร้องทุกข์ (Complaints Board)

เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์จากผู้บริโภคและประชาชนในการคุ้มครองความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์ในกลุ่มประเทศยุโรป

3.2.3.2 การควบคุมกำกับดูแล

องค์กร PEGI ได้กำหนดมาตรการในการควบคุมกำกับดูแลเกมคอมพิวเตอร์ไว้ในหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เกม การจัดความเหมาะสมของอายุและการโฆษณาซอฟต์แวร์เกมคอมพิวเตอร์ของประเทศในกลุ่มยุโรป ดังนี้⁴⁹

⁴⁸ Boards and Committees. Retrieved December 25, 2009, from <http://www.pegi.info/en/index/id/41>.

⁴⁹ Code of Conduct for The European Interactive Software Industry Regarding Age Rating Labeling, Promotion and Advertising of Interactive Software Products, Section 7.

1) ก่อนที่จะมีการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นต้องมีการติดฉลากแสดงให้เห็นชัดเจนเกี่ยวกับประเภทและเนื้อหาของผลิตภัณฑ์เกมสำหรับผู้บริโภค เช่น ความรุนแรง เพศ อาชญากรรม ยาเสพติด ความสยดสยอง และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

2) เกมออนไลน์ เป็นสิ่งสามารถเล่นได้โดยอัตโนมัติ การจัดความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของเกมกับอายุผู้เล่นต้องแสดงเหตุผลและคำแนะนำในการแบ่งแยกประเภทของเกมออนไลน์ตามอายุไว้โดยเฉพาะ

3) ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระของเกมกับอายุแบ่งออกเป็น +3 +7 +12 +16 +18 เครื่องหมายบอกแสดงถึงตั้งแต่ขึ้นไป เช่น +18 หมายความว่า ผู้เล่นต้องมีอายุ 18 ขึ้นไป

4) คณะกรรมการสามารถทบทวนเกมออนไลน์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

5) ความเหมาะสมของช่วงอายุ +3 +7 +12 +16 +18 ต้องแสดงสัญลักษณ์ของการอนุญาตและคำบรรยายเอาไว้

6) สัญลักษณ์และคำบรรยายของเกมออนไลน์ต้องปรากฏสัญลักษณ์ของการอนุญาตเอาไว้ภายนอกหีบห่อของผลิตภัณฑ์

3.2.3.3 ประเภทความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์

องค์กร PEGI ได้กำหนดประเภทความเหมาะสมของเกมคอมพิวเตอร์สำหรับผู้บริโภค (Rating) ไว้ดังนี้⁵⁰

1) PEGI 3 คือ เกมที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่ามีความเหมาะสมสำหรับบุคคลทุกเพศทุกวัย และความรุนแรงที่มีอยู่ในเกมเป็นประเภทของตัวการ์ตูน เช่น การ์ตูน ทอม แอนด์ เจอร์รี่ (Tom and Jerry) ซึ่งเป็นที่ยอมรับได้ แต่เด็กไม่ควรที่จะเรียนแบบหรือมีพฤติกรรมเลียนแบบตัวการ์ตูนในเกม โดยเกมต้องไม่มีภาพและเสียงที่ตึงตื้นน่ากลัวสำหรับเด็ก อีกทั้งต้องไม่มีการใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่หยาบคายและเรื่องเกี่ยวกับเพศ เหมาะสำหรับผู้บริโภคทุกเพศทุกวัยและผู้ที่อายุ 3 ปี ขึ้นไป

2) PEGI 7 คือ เกมใดๆ ก็ตามที่มีลักษณะของเกมเหมือนกับ PEGI 3 แต่มีภาพหรือเสียงที่ตึงตื้นน่ากลัว ซึ่งอาจต้องได้รับการพิจารณาเป็นประเภทไป โดยเกมอาจมีภาพเกี่ยวกับเรื่องทางเพศที่ผู้ปกครองต้องพิจารณา เหมาะสำหรับผู้ที่มีอายุ 7 ปี ขึ้นไป

3) PEGI 12 คือ เกมที่มีการแสดงเครื่องหมายของความรุนแรงเอาไว้บนตัวสินค้า โดยเกมมีลักษณะของภาพที่เหมือนจริงมีความตึงตื้นใจของตัวละครในเกมไปจนถึงภาพ

⁵⁰ What do the labels mean ?. Retrieved December 25, 2009, from <http://www.pegi.info/en/index/id/33>.

ของความรุนแรง มีภาพเปลือยหรือเรื่องเกี่ยวกับเพศ อีกทั้งมีการใช้ภาษาหรือถ้อยคำที่หยาบคายในเกม เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีอายุ 12 ปี ขึ้นไป

4) PEGI 16 คือ เกมที่ปรากฏให้เห็นภาพของความรุนแรงหรือกิจกรรมทางเพศไปจนถึงสิ่งที่เหมือนกับชีวิตจริง โดยเกมมีลักษณะของการใช้ภาษาที่รุนแรงหยาบคาย มีการใช้สิ่งเสียดสี บูลลี่ และการก่ออาชญากรรมต่างๆ เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีอายุ 16 ปี ขึ้นไป

5) PEGI 18 คือ เกมสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น ซึ่งมีระดับของความรุนแรง ความหยาบคาย เหมือนกับความเป็นจริง โดยเกมมีลักษณะของความรุนแรง เลือด ความตื่นตันท่ากลัว การใช้ภาษาและถ้อยคำที่รุนแรงหยาบคาย มีการใช้สิ่งเสียดสี การเล่นเกมพนัน เช่น เกมที่เป็นลักษณะของเกมการพนันที่ผู้เล่นต้องเล่นพนันแบบออนไลน์ เป็นต้น ถือเป็นเกมที่ต้องได้รับการพิจารณาอย่างเคร่งครัดในเรื่องของการกำหนดความเหมาะสมของผู้เล่น เหมาะสมสำหรับผู้ที่มีอายุ 18 ปี ขึ้นไป